

GENERALITAT
VALENCIANA

parc natural
de la serra
d'irta

MEMÒRIA DE GESTIÓ ANUAL 2022

PARC NATURAL DE LA SERRA D'IRTA
I RESERVA NATURAL MARINA D'IRTA

ÍNDEX

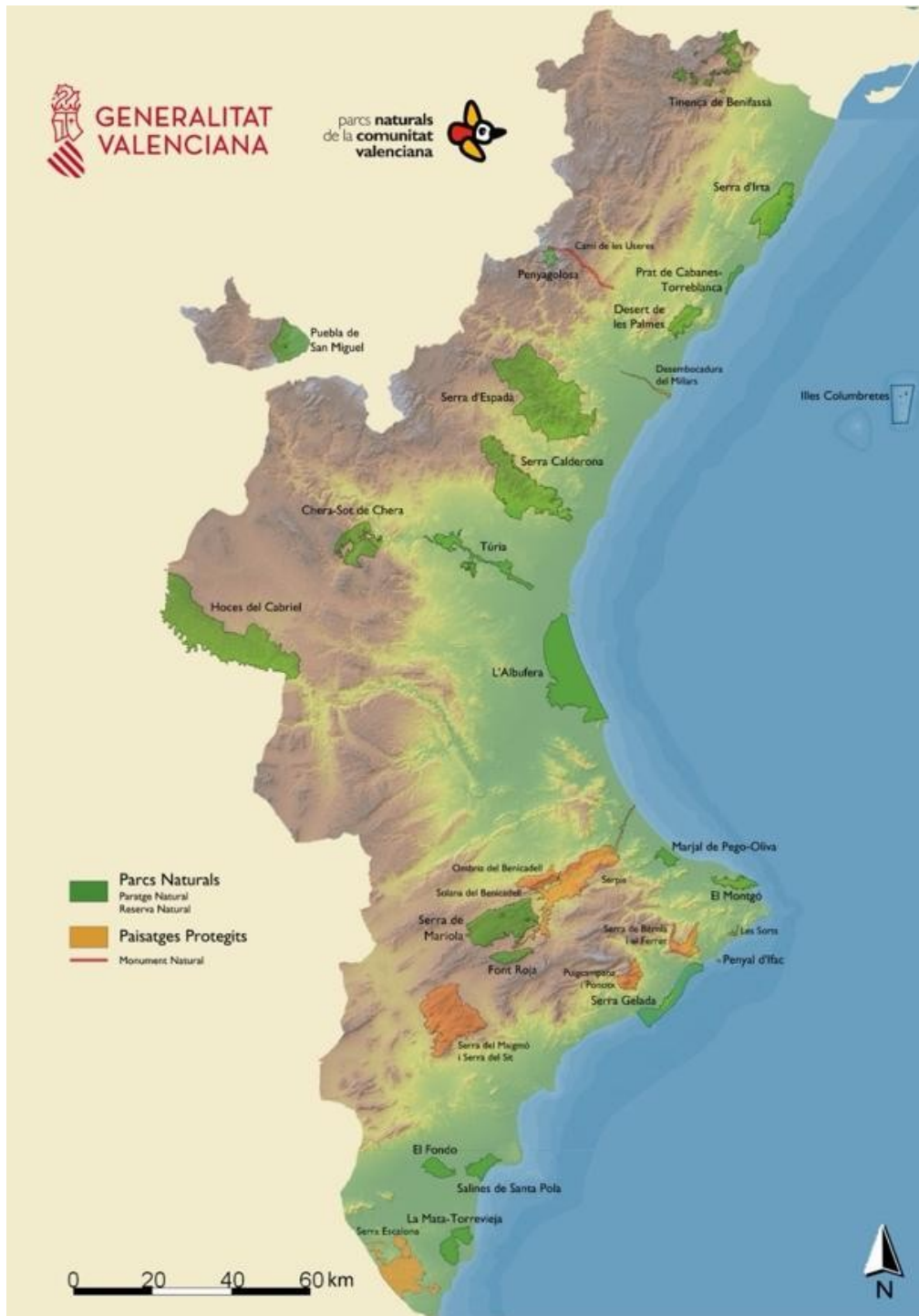
1.- INTRODUCCIÓ	4
1.1.- Mapa general dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana	
1.2.- Descripció general del Parc Natural	
1.3.- Municipis del Parc Natural	
1.4.- Normativa	
1.5.- Figures de protecció	
1.6.- Organigrama dels Serveis Centrals de la Conselleria	
1.7.- Personal del Parc Natural	
1.8.- Composició de la Junta Rectora	
2.- OBJECTIUS	11
3.- PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS	12
3.1.- Dades d'incendis en 2022	
3.2.- Pla bàsic d'actuacions	
3.2.1.- Manteniment d'infraestructures	
3.3.- Pla de vigilància d'incendis forestals	
3.3.1.- Mitjans de vigilància mòbils	
3.3.2.- Mitjans de vigilància fixos	
4.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ	16
4.1.- Conservació de Flora	
4.1.1.- Microreserves de flora	
4.1.2.- Sembra i plantacions	
4.1.3.- Erradicació d'espècies al·lòctones invasores	
4.1.4.- Projectes Conservació de Flora: Horts llavorers	
4.2.- Conservació de Fauna	
4.2.1.- Projecte de seguiment de papallones diürnes	
4.2.2.- Projecte de censos d'espècies presents en el Parc Natural	
4.3.- Conservació d'Hàbitats	
4.3.1.- Tractaments fitosanitaris	
4.3.2.- Reserva Natural Marina i d'Interés Pesquer	
4.3.3.- Xarxa Bioclima - Seguiment de la Biodiversitat	
4.4.- Treballs de conservació i manteniment del Parc Natural	
4.4.1.- Adequació d'itineraris	
4.4.2.- Adequació d'àrees d'ús públic	
4.4.3.- Arranjament de camins i sendes	
4.4.4.- Regeneració d'àrees degradades	
4.4.5.- Actuacions de millora de la fauna	
4.4.6.- Actuacions de millora de la flora	
4.4.7.- Manteniment d'infraestructures i instal·lacions	
4.4.8.- Altres	
5.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA	32
5.1.- Programa de Comunicació i Divulgació	
5.1.1.- Projecte "Descobreix el Parc Natural de la Serra d'Irta" Activitats organitzades pel Parc Natural	
5.1.1.1.- Itineraris interpretatius	
5.1.1.2.- Jornades de sensibilització	
5.1.1.3.- Tallers	
5.1.1.4.- Itineraris temàtics guiats	
5.1.1.5.- Celebració 20 aniversari del Parc Natural.	
5.1.2.- Projecte "Per una serra mes neta..."	
5.1.2.1.- Campanya de comunicació i sensibilització	
5.1.3.- Llocs informatius itinerants	

5.1.3.1.- Punt informatiu de la caserna de carabiners del Pebret	
5.1.3.2.- Fires i exposicions	
5.1.4.- Butlletí informatiu del Parc Natural "Al Marge"	
5.1.5.- Pàgina Web	
5.1.6.- Xarxes socials	
5.1.7.- Aparicions en Mitjans de comunicació i Presentacions	
5.2.- Programa d'Educació Ambiental	
5.2.1.- Projecte activitats d'educació ambiental per a visites escolars de primària	
5.2.2.- Projecte activitats d'educació ambiental per a visites d'educació secundària i batxiller	
5.2.3.- Projecte per a la conservació d'espècies de flora amenaçada	
5.3.- Programa de Desenvolupament Socioeconòmic del Parc Natural	
5.3.1.- Cadira de Rodes Adaptada per a la Naturalesa	
5.3.2.- Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana	
5.3.3.- Projecte COMPROMESO2 als Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana	
5.4.- Planificació i gestió de l'ús públic	
5.4.1.- Programa d'atenció al visitant i rutes	
5.4.1.1.- Servei d'atenció al visitant i relació de visites	
5.4.1.2.- Punts d'Informació Col·laboradors (PIC) dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana	
5.4.2.- Projecte de regulació del trànsit de vehicles a motor, al parc natural.	
5.5.- Anàlisi dels resultats i conclusions generals del programa	
6.- DIRECCIÓ I GESTIÓ ADMINISTRATIVA	57
6.1.- Reunions	
6.2.- Gestió administrativa	
6.2.1.- Consultes	
6.2.2.- Notificacions visites de grups organitzats	
6.2.3.- Informes	
7.- FORMACIÓ	61
7.1.- Formació interna	
8.- RESUM ECONÒMIC	61
8.1.- Inversions anualitat 2022	
9.- AVALUACIÓ I PROPOSTES DE GESTIÓ	62
9.1.- Avaluació de les propostes de gestió per a l'any 2022	
9.1.1.- Programa per a la conservació i millora dels hàbitats del Parc Natural	
9.1.2.- Programes per a la millora de l'ús públic	
9.1.3.- Programes per a la millora de la integració socioeconòmica	
9.2.- Propostes de Gestió per a l'any 2023	
9.2.1.- Programes per a la conservació i millora dels hàbitats del Parc Natural	
9.2.2.- Programes per a la millora de l'ús públic	
9.2.3.- Programes per a la millora de la integració socioeconòmica	
10.-ANNEXOS	66
ANNEX I- Informe actuacions Brigades Xarxa Natura 2000	
ANNEX II- Informe actuacions Unitat Control de Plagues	

1.- INTRODUCCIÓ

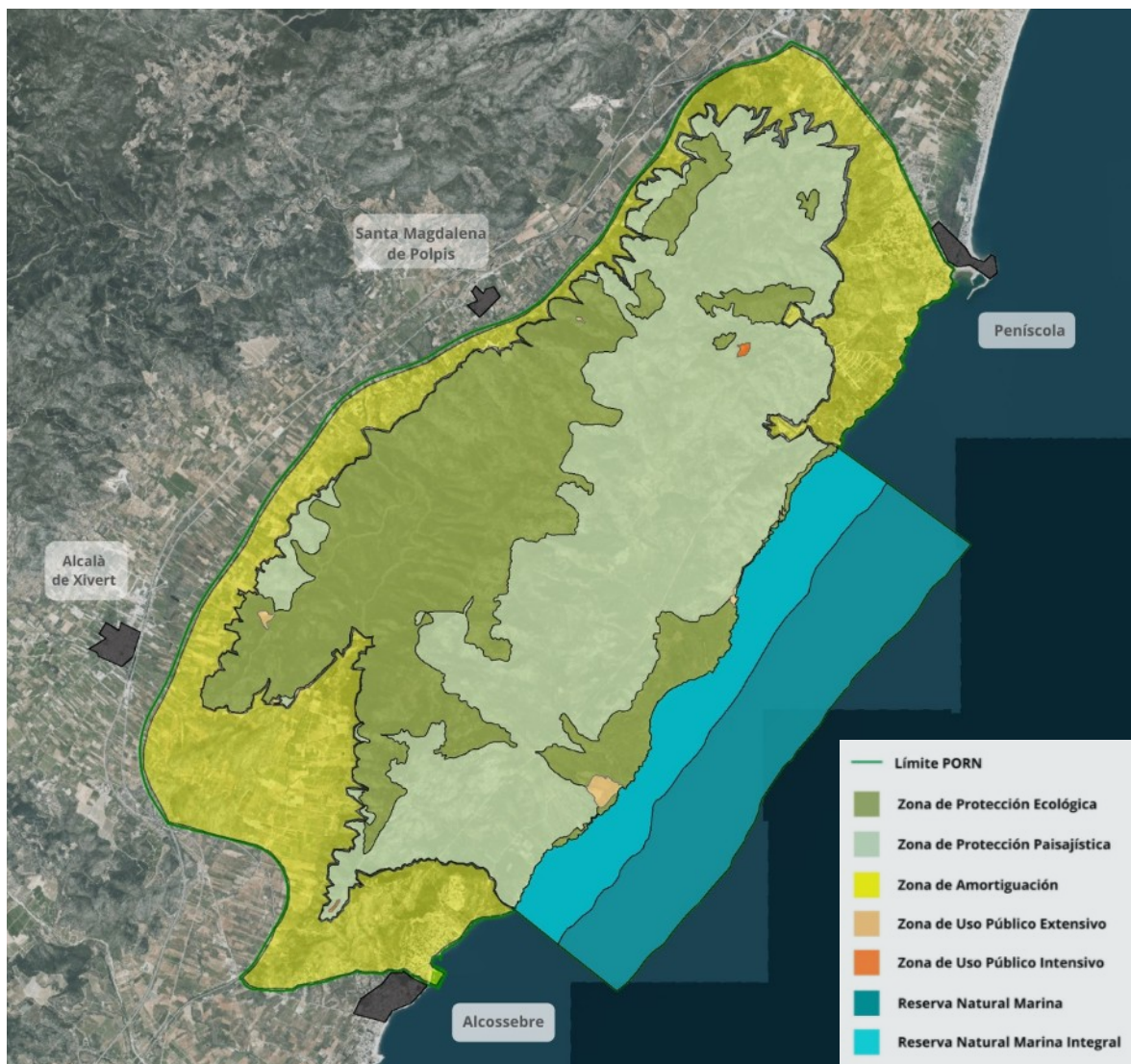
1.1.- Mapa general dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana

1.2.- Descripció general del Parc Natural

El Parc Natural de la Serra d'Irta està situat al nord-est de Castelló, a la comarca del Baix Maestrat, en els termes municipals de Peníscola, Santa Magdalena de Pulpis i Alcalà de Xivert. La superfície protegida ocupa un total de 12000 ha, consta d'una serra que discorre paral·lela a la línia de costa al llarg de 15 Km.

La Serra d'Irta representa l'última serra verge del litoral valencià, amb una costa alta de penya-segats, platges d'arena i cudols i xicotetes cales on perviuen importants ecosistemes.

Mapa: Zonificació del Parc Natural de la Serra d'Irta

L'element més espectacular el constitueixen les magnífiques poblacions de margalló que formen la primera barrera enfront de la mar. En els ambients menys exposats a la mar es presenta una vegetació típica de matoll mediterrani, en la qual destaca la coscolla, el llentiscle, el bruc i les estepes. A l'empar dels arbustos es desenvolupen algunes de les plantes endèmiques de la Serra d'Irta, com el gerani d'Irta. Les superfícies arbrades de pinedes de pi blanc conformen zones d'important extensió.

Així mateix, la concurrència de dos barrancs i la surgència d'aigua dolça en una zona coneguda com el Mas del Senyor possibiliten la presència d'oms i xops negres.

En l'àmbit marí cal destacar la pradera de *Posidònia oceanica* de Platja d'Irta, d'alt valor ecològic, que representa l'enclavament més septentrional de la Comunitat Valenciana i el primer al sud del delta de l'Ebre amb formacions d'aquesta fanerògama marina.

1.3.- Municipis del Parc Natural

Municipis	Peníscola	Sta. Magdalena de Polpis	Alcalà de Xivert
Total ha	7.923	6.660	16.707
Has dins del parc	4.127,42	917,05	2.698,53
% del total del municipi	53	14	17
% del total del parc	53,30	11,85	34,85
Habitants (cens 2011)	7.822	844	7.826

Taula: Dades dels municipis que formen part del Parc Natural de la Serra d'Irta.

1.4.- Normativa

NORMATIVA	DATA
<u>LLEI 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana (DOGV 2423, de 9.01.95).</u>	27/12/1994
DECRET 78/2001 , de 2 d'abril, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals de la Serra d'Irta. (*PORN)	02/04/2001

NORMATIVA	DATA
DECRET 108/2002 , de 16 de juliol, del Govern Valencià, de Declaració del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta.	16/07/2002
DECRET 4/2007 , de 12 de gener, del Consell, pel qual s'aprova el Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural de la Serra d'Irta. (PRUG)	12/01/2007
RESOLUCIÓ de 31 de maig de 2006 , del conseller de Territori i Habitatge, per la qual s'aprova el Pla de Prevenció d'incendis forestals del Parc Natural de la Serra d'Irta	31/05/2006
DECRET 163/2006 , de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'ordena la Reserva Marina d'interés pesquer de la Serra d'Irta.	20/10/2006
CORRECCIÓ d'errors del Decret 163/2006 , de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'ordena la Reserva Marina d'interés pesquer de la Serra d'Irta.	20/10/2006
LLEI 5/2017 , de 10 de febrer, de la Generalitat de Pesca Marítima i Aqüicultura de la Comunitat Valenciana	10/02/2017

1.5.- Figures de protecció

FIGURES DE *PROTECCIÓ	DATA	SUPERFÍCIE	NORMATIVA
Llocs d'Interés Comunitari (LIC)	10/07/2001	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	Mitjançant la Directiva 92/43/CEE "Hàbitats" , els estats membres es comprometen a preservar els hàbitats d'interés comunitari que, estant reconeguts com a Llocs d'Interés Comunitari (LIC) formen part de la Xarxa Natura 2000. La Serra d'Irta és considerada LIC des de juliol de 2001.
Parc Natural de la Serra d'Irta	16/07/2002	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36	DECRET 108/2002 , de 16 de juliol, del Govern Valencià, de Declaració del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta.

FIGURES DE *PROTECCIÓ	DATA	SUPERFÍCIE	NORMATIVA
		terrestres i 2.055,26 marines)	
Reserva Marina d'Interés Pesquer de la Serra d'Irta	20/10/2006	Superfície: 941 ha	DECRET 163/2006 , de 20 d'octubre, del Consell, pel qual s'ordena la Reserva Marina d'interés pesquer de la Serra d'Irta.
Zones d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA)	05/06/2009	Superfície: 9.797,62 ha (7.742,36 terrestres i 2.055,26 marines)	Les zones d'Especial Protecció per les Aus (Z.E.P.A.) són espais que formen part de la Xarxa Natura 2000, designats pels estats membres segons la Directiva 92/43/CEE denominada "Hàbitats" i la Directiva d'Aus Silvestres 79/409/CEE . La Serra d'Irta es va declarar zona ZEPA marítim-terrestre al juny de 2009.
Microrreserves vegetals	06/11/2000	Cala Argilaga 1,267 ha	ORDRE 6 de novembre de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 22 microrreserves vegetals a la província de Castelló.
	06/11/2000	Torre Badum 0,344 ha	ORDRE 6 de novembre de 2000, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual es declaren 22 microrreserves vegetals a la província de Castelló.
	11/03/2008	Cala Argilaga 4,19 ha	ORDRE d'11 de març de 2008, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren 14 noves microrreserves vegetals i s'amplia la microrreserva vegetal de Cala Argilaga, a la província de Castelló.
	11/03/2008	Duna del Pebret 0,29 ha	ORDRE d'11 de març de 2008, de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual es declaren 14 noves microrreserves vegetals i s'amplia la microrreserva vegetal de Cala Argilaga, a la província de Castelló.

1.6.- Organigrama serveis centrals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica

Adreça web de l'organigrama :

https://www.gva.es/contenidos/publicados/agri_caste.pdf

1.7.- Personal del Parc

Durant l'any 2022 la unitat de gestió continua estant formada pel personal i recursos tant del Parc Natural de la Serra d'Irta com els del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

Per al desenvolupament de les labors de gestió i conservació, el Parc Natural de la Serra d'Irta ha comptat amb els següents equips de treball:

Responsable de gestió:

Directora conservadora, que també ho és del Parc Natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, amb funcions de gestió en la conservació de l'espai i d'assessorament a entitats i particulars amb interessos al parc natural, amb competència per a la tramitació i informe de les sol·licituds que afecten l'àmbit territorial de l'espai protegit.

Brigada de Conservació i Manteniment:

Integrada per 1 capatàs i 3 peons que s'encarreguen dels treballs de conservació i manteniment de l'espai natural i les seues infraestructures. Amb una jornada laboral de dilluns a divendres.

Equip tècnic i de comunicació:

Durant l'any 2022 s'ha comptat amb una plantilla de 2 educador@s ambientals. A més, durant els mesos de juliol i agost, l'equip es va reforçar amb un educador més. Els educador@s ambientals s'encarreguen de les tasques de comunicació i educació ambiental, promoció, conservació i ús públic de l'espai natural, així com de suport tècnic a la directora conservadora. Gràcies als torns que realitzen, el centre d'interpretació dona servei tots els dies de la setmana.

Des del 31 de març de 2022 el parc compta amb un Tècnic de Medi marí, que s'ocupa de la dinamització i posada en valor de la Reserva Natural Marina d'Irta. Així mateix també forma part de l'Equip de Guardacostes dels Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Amb motiu de la implementació del Projecte de regulació d'accessos de vehicles de motor al parc natural, ha sigut necessària la contractació de personal amb funcions informatives en les barreres instal·lades en els dos accessos per la pista de la costa. Aquest personal ha realitzat un horari de 8.30 a 18.30 tots els dies de la setmana, durant els mesos de juliol i agost.

1.8.- Composició de la Junta Rectora

La Junta Rectora del Parc Natural de la Serra d'Irta i de la Reserva Natural Marina d'Irta es compon dels següents membres:

- El president de la Junta Rectora, nomenat pel Consell de la Generalitat a proposta del conseller competent en matèria de medi ambient.
- El Secretari, que serà el director-conservador del Parc Natural i de la Reserva Natural Marina.
- Un representant del Ministeri competent en matèria de medi ambient.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de medi ambient.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria d'agricultura i pesca.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria d'infraestructures i transport.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de cultura i educació.
- Un representant de la Conselleria competent en matèria de turisme.
- Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.
- Un representant de la Diputació Provincial de Castelló.
- Un representant de cadascuna de les tres corporacions locals.
- Dos representants de les associacions professionals d'agricultors amb implantació al Parc Natural.
- Un representant de la Federació de Confraries de Pescadors de Castelló
- Un representant de les associacions representatives de la propietat privada del Parc Natural.
- Un representant de les associacions representatives dels ramaders o propietaris forestals que exercisquen la seua activitat en l'àmbit del Parc Natural.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les societats de caçadors dels municipis del Parc Natural.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les universitats de la Comunitat Valenciana.
- Un representant, amb caràcter rotatori bianual, de les associacions relacionades amb l'estudi i la conservació dels valors naturals i culturals de la Serra d'Irta i el seu confrontant àmbit marí.

2.- OBJECTIUS

Els objectius generals són:

- Protegir i conservar el patrimoni natural en l'àmbit terrestre i marítim, i promoure mesures directes per a la conservació, regeneració, millora i posada en valor dels elements d'interés natural i cultural.
- Col·laborar en l'execució, revisió i seguiment del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta.
- Promoure la gestió i l'ús sostenible dels recursos naturals, culturals i d'ús públic, facilitant el desenvolupament d'activitats econòmiques alternatives.
- Corregir i minimitzar al màxim possible els impactes que l'ús públic ocasiona o podria ocasionar sobre la biodiversitat i els recursos naturals i culturals del parc, fomentant un turisme sostenible.
- Fomentar programes d'educació ambiental i d'actuació en matèria d'ús públic per a contribuir a la formació d'una consciència ambiental del visitant, que fomenti actituds favorables a la conservació de l'espai.
- Promoure la participació pública en la gestió del parc natural, coordinant les iniciatives de la Generalitat amb les de les entitats locals, sectors empresarials i població de la zona, a través de les seues associacions.
- Preservar el sistema de corredors biològics entre la Serra d'Irta i les àrees naturals del seu entorn, posant l'accent principalment a fomentar la connexió, tant biològica com de comunicació cicle-per als vianants, amb el parc natural del Prat de Cabanes-Torreblanca.

3.- PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

La xarxa d'espais naturals ha sigut sempre un objectiu prioritari de totes les actuacions de prevenció d'incendis forestals desenvolupades per la Generalitat, prioritat que s'ha manifestat tant en les figures de planificació com en les d'actuació.

Els espais naturals per les seues pròpies característiques, requereixen de figures pròpies d'ordenació sectorial, tant en matèria ambiental general, com en aquest cas en Prevenció Incendis Forestals.

El Pla de Prevenció d'Incendis forestals del Parc Natural de Serra d'Irta va ser aprovat per resolució de 31 de maig de 2006, del conseller de Territori i Habitatge. La directriu bàsica seguida en la seua redacció, ha sigut l'adaptació de les directrius generals de prevenció d'incendis forestals a les característiques específiques de la Serra d'Irta, sent una premissa fonamental el fer compatible la necessària protecció i defensa enfront dels incendis amb la conservació i preservació dels valors ambientals del parc.

L'esmentat Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta ha sigut revisat i actualitzat, sent aprovat per resolució de 12 de febrer de 2020, de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Els documents que componen la revisió del pla poden consultar-se en la pàgina web de la Conselleria. [Pla de Prevenció d'Incendis del PN de la Serra d'Irta](#)

La superfície d'actuació que abasta el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta, correspon a la superfície protegida del Parc Natural, així com a la zona d'amortiment d'impactes.

3.1.- Dades d'incendis en 2022

Durant l'any 2022 no s'ha produït cap incendi al Parc Natural de la Serra d'Irta.

3.2.- Pla Bàsic d'Actuacions

3.2.1.- Manteniment d'Infraestructures

En aquest apartat ens referim a aquelles infraestructures necessàries per a la prevenció d'incendis i suport a l'extinció d'incendis forestals en l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta, com són: les àrees de tallafocs, la xarxa viària, la xarxa hídrica, els observatoris i les àrees d'ús públic. Els treballs han sigut realitzats per les Brigades de

Prevenió d'incendis i per la Brigada del Parc Natural. Durant 2022 s'han realitzat les següents actuacions:

Manteniment de vials

S'han finalitzat les actuacions en pistes forestals, que van ser iniciades l'any anterior, en el qual es van realitzar grans inversions sobre aquest tema.

Punts d'aigua

S'ha realitzat el manteniment i reparació dels depòsits per a l'extinció d'incendis. Treballs que han consistit en el desbrossament i en el seu cas el clarege perimetral, el manteniment de clos, la neteja d'areners, cunetes i abeuradors, la revisió de la valvuleria, el lubricat amb oli de frontisses i cadenats, la neteja de les arquetes de captació, el manteniment o instal·lació. En el depòsit pròxim al Castell de Polpis, s'ha procedit a la reparació de la porta del clos que estava trencada.

Observatoris

S'han fet treballs de manteniment i reparacions en l'observatori del Atmeler, com a canvi de finestres, arregle de la teulada, restauració de la façana, amb pintura interior i exterior.

Àrees Tallafocs

Els equips de prevenió d'incendis forestals han realitzat el manteniment de les àrees tallafocs previstes en el Pla de Prevenió d'Incendis Forestals de la Serra d'Irta, situats en muntanyes de la Generalitat Valenciana.

Àrees d'ús públic i pistes forestals

La Brigada de Manteniment i Conservació del Parc Natural ha realitzat, al llarg de tot l'any, diversos treballs de tractament de la vegetació a fi de disminuir el risc d'incendi per causes derivades de l'ús i gaudi del Parc Natural. Les actuacions realitzades han sigut les següents:

Adequació d'àrees recreatives, zones de pàrquing i accessos al parc natural

- Desbrossament i poda en totes les àrees recreatives existents al parc natural.
- Desbrossament de l'entorn de les àrees d'aparcament habilitades en les cales i platges.
- Desbrosse accessos al Parc Natural per la costa.

Adequació de senderes i itineraris

- Desbrossament i manteniment de les sendes que conformen l'oferta d'itineraris senyalitzats al parc.

Adequació de pistes forestals

- Desbrossament selectiu del matoll i poda dels arbres que estan situats en una franja de 2 metres al costat de les pistes, per al manteniment de les franges de discontinuïtat entre les masses vegetals.
- Treballs de fitació i eliminació d'exemplars que dificulten circulació i visibilitat en les pistes.
- Retirada d'exemplars morts o caiguts per efecte del vent que obstaculitzen pistes o camins per al trànsit o que impedeixen el gaudi en àrees recreatives.

Eliminació restes vegetals sense foc

- Eliminació de les restes vegetals generades en tots els treballs de clarege, desbrossament i poda mitjançant la trituració amb motodesbrossadora.

3.3.- Pla de Vigilància d'incendis forestals

La Comunitat Valenciana disposa d'un Pla de Vigilància d'Incendis que regula i coordina els mitjans destinats a la vigilància i detecció dels incendis forestals. Aquest Pla està vigent els 365 dies de l'any, és revisat anualment i depén de la Secció de Prevenció d'Incendis Forestals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Els mitjans que intervenen en la vigilància i detecció dels incendis forestals en la zona d'estudi, que abasta tant el Parc Natural de la Serra d'Irta com l'àrea d'influència, són nombrosos i la gestió d'aquests es realitza en diferents àmbits, tant territorials com competencials.

3.3.1.- Mitjans de vigilància mòbils

Unitats de prevenció d'incendis forestals

Existeix diversa tipologia d'unitats en funció del mitjà emprat per a la vigilància i la composició de vigilants per unitat (vehicle tot terreny, motoritzat, polivalent, etc.). Les

unitats mòbils de prevenció d'incendis forestals, amb intervenció en l'àmbit que ens ocupa, són les que a continuació s'indiquen:

Unitat de Prevenció Ordinària, formada per un operari i dotada d'un vehicle tot terreny, així com tot el material necessari en comunicacions i vigilància. Les seues principals funcions són la informació d'usos del foc a usuaris, la vigilància directa del territori, la dissuasió d'actuacions perilloses i puntualment l'extinció de conats.

Les unitats de prevenció ordinària UP.C106 la Salzadella i UP.C206 Alcalà, operen en l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta durant un període de 9 mesos i mig.

Unitat de Prevenció Polivalent, formada per un operari i tres o quatre voluntaris. Igual que les Unitats anteriors també està dotada de vehicle tot terreny, així com de tot el material necessari en comunicacions i vigilància. És la UPP.C602 amb base en Vinaròs. Període de funcionament 11 mesos.

Aquestes Unitats de Prevenció d'Incendis Forestals no són específiques del Parc Natural, sinó que també realitzen les seues funcions en altres terrenys forestals pròxims a aquest. Cal destacar que aquestes Unitats sempre tenen inclosos en els seus recorreguts la vigilància de l'espai protegit.

Unitats de Prevenció Comarcals: s'han creat les unitats d'àmbit comarcal, el seu funcionament és causat per dues situacions, quan a la comarca alguna unitat o observatori no puga estar operatiu, podran fer la tasca que tinguen assignada aquests recursos per a aquest dia; quan no passe això, farà tasques de vigilància en les zones assignades. En aquesta demarcació estan la C801 Traiguera i C811 Vinaròs. Període de funcionament: 9,5 mesos.

Brigades Rurals d'Emergència: El Servei de les Brigades Rurals d'Emergència és competència de la Direcció General d'Interior de la Conselleria de Justícia i Administracions públiques de la Generalitat Valenciana. Les Brigades Rurals d'Emergències realitzen labors de vigilància i prevenció quan es declara nivell de preemergència 2 i 3. En l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta els mitjans disponibles són les Brigades Rurals d'Emergències d'Alcalà de Xivert.

Guàrdia Civil: En cas de preemergència nivell 3 es pot comptar amb la participació de la Guàrdia Civil.

Agents Mediambientals: Els agents mediambientals treballen en tres torns al llarg del dia: demà (8 a 15 h), vesprada (15 a 2 h) i nit (22 a 8 h). Durant l'horari de treball cada agent mediambiental actua preferentment a la comarca a la qual està assignat, però quan per necessitats del torn no hi ha suficients agents, poden treballar agents d'una altra comarca però de la mateixa zona operativa.

3.3.2.- Mitjans de vigilància fixos

Observatoris Forestals

Els observatoris forestals estan situats en zones elevades de màxima visibilitat. Les seues principals labors són la de vigilància sobre el territori, que abasta el seu camp visual. Des d'aquests punts s'intenta detectar i situar amb la major promptitud possible qualsevol fum sospitós de ser l'origen d'un incendi forestal, així com la presa de dades meteorològiques i servir d'enllaç en la Xarxa de Comunicacions.

Els Observatoris Forestals que vigilen i abasten l'àmbit del Parc Natural i la seua àrea d'influència són: **O.F. Ametler**, situat a Alcalá amb cobertura anual de 9 o 11 h, i l'O.F. **Subarra** en terme de Benlloch amb cobertura de 9 o 11 h durant 5,5 mesos.

Central de Prevenció d'Incendis Forestals de Castelló, CPIFCs.

Centre des d'on es coordina tot el dispositiu de Prevenció d'Incendis Forestals, situat en el Polígon Industrial El Millars, carrer Comerç, 7 d'Almassora. Aquest edifici també és la seu de la Secció de Sanitat Vegetal de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

4.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ

4.1.- Conservació de flora

Amb la finalitat de preservar la diversitat genètica del patrimoni natural i garantir la conservació de les espècies de flora silvestre i formacions vegetals, especialment les autòctones, es realitzen diverses actuacions, que són dutes a terme fonamentalment per les **Brigades de Conservació de Biodiversitat**.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són els següents:

- Protegir i conservar les espècies de flora rara endèmica o amenaçada que es troben al parc natural.
- Mantindre en bon estat les tres microreserves declarades al parc natural.
- Erradicar les espècies exòtiques invasores que es detecten al parc natural.

4.1.1.- Microreserves de flora

La figura de protecció d'espècies silvestres, denominada microreserva vegetal, va ser creada mitjançant Decret 218/1994, de 17 d'octubre del Govern Valencià. Les Microreserves de Flora formen la Xarxa de Microreserves de la Comunitat Valenciana, i es tracta de zones de xicoteta grandària i elevat interès botànic, destinada al seguiment i conservació a llarg termini, de les espècies vegetals o tipus de vegetació endèmica, rara o amenaçada de la Comunitat Valenciana. Actualment comptem amb 312 microreserves declarades, de les quals 84 se situen a la província de Castelló.

Al Parc Natural de la Serra d'Irta s'han declarat tres microreserves: Cala Argilaga amb una superfície de 1,27 ha, Torre Badum amb una superfície de 0,34 ha i Duna del Pebret amb 0,29 ha de superfície.

Els treballs de manteniment d'aquestes microreserves han consistit en:

- **eliminació de fems.**
- **manteniment dels tancats tous.** S'han reparat els tancats tous de les microreserves, mitjançant la substitució de piquetes i cordes que estaven deteriorades.
- **censos d'exemplars del Catàleg d'Espècies de Flora Amenaçada**

En 2022 no s'han realitzat plantacions ni desbrossaments.

4.1.2.- Sembra i Plantacions

Durant 2022 s'ha realitzat la sembra de bellotes *Quercus ilex ssp roundifolia* a la fi de desembre en la zona de Santa Magdalena de Polpis. La llavor va ser recol·lectada d'exemplars de carrasca existents al Parc Natural

4.1.3.- Erradicació d'espècies al·lòctones invasores

Seguint les directrius del Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores en la Comunitat Valenciana, durant 2022 es van realitzar labors d'erradicació de les següents espècies exòtiques invasores dins del Parc Natural i en els seus voltants:

ESPÈCIE	LLOC	QUANTITAT ERRADICADA
<i>Agave americana</i>	Vila Carolina (Alcalà de Xivert)	6 exemplars
<i>Cylindropuntia sp.</i>	Ribamar (Alcalà de Xivert)	13,5 m ³

Taula: Dades de les espècies exòtiques-invasores erradicades en 2022

En l'Annex I s'adjunta **informe de les actuacions de les Brigades de Conservació de Biodiversitat per a l'any 2022.**

4.1.4.- Projectes conservació de flora : Horts llavorers

Des del parc natural comencem l'any 2020 a treballar per a poder oferir als instituts dels municipis de l'entorn del parc la possibilitat d'implicar-se en un projecte educació ambiental a més llarg termini. La idea que sorgia com a projecte per a desenvolupar entre els alumnes i el professorat del us instituts, era la creació d'un hort llavorer en les seues pròpies instal·lacions.

L'objectiu final de l'hort llavorer és produir llavors d'aquestes plantes per a poder realitzar sembres directes en el medi, per a la plantació en viver, produir nova planta i per a la conservació en el Banc de Germoplasma. En definitiva, ajudar a la millora del seu estat de conservació, generar una major consciència social i posar en valor la flora silvestre valenciana.

Les possibilitats de creació de l'hort llavorer que ens van facilitar des del Servei Territorial de Conservació de Flora i el CIEF (Centre d'Investigació i Experimentació Forestal) van ser molt motivadores. L'espècie que cuidarien seria un dels Limoniums presents al parc, incloses en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i catalogades, hui dia, com a espècies en perill d'extinció.

Es tracta de projectes molt importants perquè en ells es conjuga conservació i educació ambiental, de manera que a més d'afavorir a espècies molt escasses, es persegueix involucrar a un sector de la població, com és l'educatiu de la zona.

Així van començar la seua marxa el primer projecte a la fi de 2020 "Llavors per a la vida" i a la fi de 2021 "Llimorat". projectes que es troben detallats en el punt 5.2.3 d'aquesta Memòria i que continuen vigents.

4.2.- Conservació de fauna

La Serra d'Irta mostra una diversitat d'espècies mediterrànies que es troba associada als diferents ecosistemes existents al parc natural. És objecte d'aquest programa la protecció i conservació de les poblacions d'espècies de fauna existents al parc que resulten d'interés, per la singularitat, representativitat, fragilitat i estat de conservació

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són els següents:

- Protegir i conservar a les poblacions d'espècies de fauna existents al parc que resulten d'interés, per la seua singularitat, representativitat, fragilitat o estat de conservació.
- Promoure i donar suport a la investigació científica per a millorar el coneixement, conservació i maneig d'aquestes espècies.
- Corregir i minimitzar els impactes derivats de l'activitat i aprofitaments humans sobre els hàbitats que puguen estar afectats.

4.2.1. Projecte de seguiment de papallones diürnes

En 2022 s'ha continuat amb el seguiment de papallones diürnes al parc natural en col·laboració amb el coordinador en la Comunitat Valenciana de la **BMS** ([Butterfly Monitoring Scheme](#)). L'objectiu és introduir les dades obtingudes en el Banc de Dades de Biodiversitat de la Conselleria i en la base de dades del BMS per a conèixer l'abundància i diversitat de papallones en el Parc Natural, i també per a tindre una visió del seu estat a nivell europeu. A més, les dades serveixen per a estudiar com afecten les modificacions de l'entorn a les papallones, ja siguen per actuacions directes en el territori o pels efectes del canvi climàtic.

Aquesta campanya el nombre d'eixides al camp ha sigut bastant reduïda, pel fet que la climatologia ha sigut adversa durant llargs períodes de l'any.

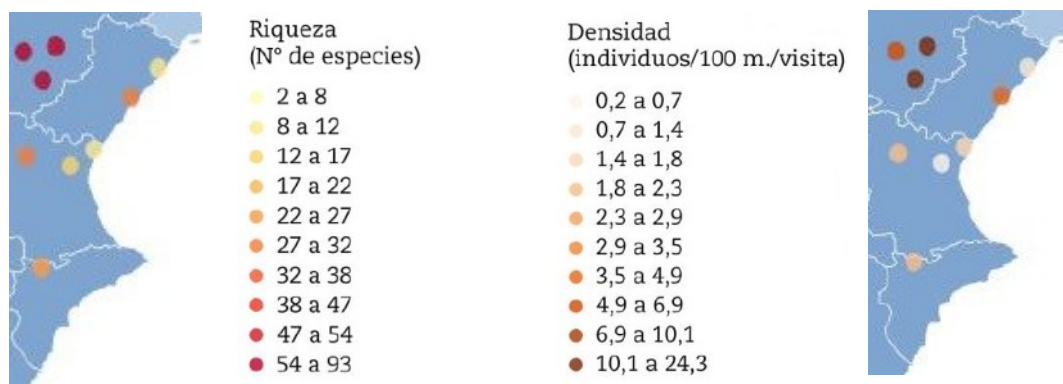
El nombre d'espècies de papallones identificades ha sigut de 8 , amb un total de 45 cites.

ESPÈCIE	Núm. CITES
<i>Anthocharis euphenoides</i>	1
<i>Gonepteryx cleopatra</i>	1
<i>Lasiommata megera</i>	1
<i>Lasiommata ssp.</i>	6
<i>Pararge aegeria</i>	19
<i>Pieris ssp.</i>	3

<i>Pyronia bathseba</i>	10
<i>Vanessa cardui</i>	4
TOTAL	45

Taula: Espècies de papallones diürnes i nombre de cites al llarg dels censos realitzats en 2022

Segons les dades recollides en l'Informe **anual 2022 del Programa de seguiment de papallones diürnes a Espanya (BMS Espanya)**, es comprova que, en comparar el transecte de la Serra d'Irta amb zones de mostreig relativament pròximes i de característiques semblants com són el Parc Natural del Desert de les Palmes i Sagunt, el nombre d'espècies que hem comptabilitzat i la densitat de papallones han sigut similars al transecte saguntí, i inferiors a les del Desert.

Mapes: nombre d'espècies (esq) i densitat de papallonas (dre)

Font: Informe 2022 BMS Espanya

4.2.2. Projecte de censos d'espècies presents al parc natural

Des de 2019 es duu a terme l'**Estudi de la fauna del Parc Natural de la Serra d'Irta mitjançant el foto trampeig**.

En 2022 s'han continuat instal·lant **càmeres de foto trampeig** per les diferents quadrícules del parc natural, amb el que s'ha arribat a cobrir una superfície pròxima al 70% de l'espai protegit. Les dades obtingudes són molt similars als de l'any anterior, sent els mamífers detectats els següents: eriçó, geneta, mostela, fagina, rabosa, senglar, ratolí, rata negra, conill, rata cellarda, esquiro, teixó, cabirol i gat domèstic, sent el més abundant la fagina.

S'ha constatat, la presència de pràcticament les mateixes espècies que en un espai natural pròxim, el Desert de les Palmes, però en menor abundància d'individus, la qual cosa es podria deure a l'existència d'un ambient més sec, amb menys llocs d'aigües superficials permanents i accessibles a la fauna.

Un altre aspecte destacable i probablement negatiu, és la presència freqüent de gats domèstics, localitzats tant en zones pròximes a habitatges i urbanitzacions, com en plena serra i lluny de llocs habitats per persones.

Comentar també que una de les càmeres es va col·locar sobre els tallats rocosos de Penya Blanca amb una duració total de 84 dies (15 d'abril a 8 de juliol de 2022), va detectar presència d'ocells d'interés durant l'època de nidificació, com el falcó pelegrí, gamarús, duc, enganyapastor, cogullada fosca, merla blava i merla roquera. Espècies que no solen registrar-se en les zones habituals de col·locació de les càmeres, normalment pinedes i matolls.

Respecte a l'**Equip de cens de biodiversitat**, va ser creat a l'octubre de 2020 i format pels tècnics del Parc natural de la Serra d'Irta i del Parc natural del Prat de Cabanes-Torreblanca, que pertanyen a la mateixa unitat de gestió, així com Agents mediambientals de la zona i altres experts pertanyents a associacions mediambientals, que durant 2022 ha continuat amb els treballs planificats.

S'han definit un total de 7 transectes que prospectan el 50% de les quadrícules del parc natural, havent-se registrat en 2022 un total de 168 espècies diferents, destacant el grup d'ocells amb 98 espècies, peixos amb 30 i artròpodes amb 21. El total de cites ha sigut 1.009.

També s'han realitzat **censos des de la mar** per a detectar la presència i possible nidificació, entre altres, del **corb marí emplomallat** en els penya-segats de Torre Badum.

Revisats els censos disponibles, es constata la presència de diverses espècies de gavines (*Larus michachellis*, *Larus fuscus*, *Ichthyaetus audouinii*), agró blau (*Ardea cinerea*), xoriguer (*Falco tinnunculus*), falcó pelegrí (*Falco peregrinus*), falciot (*Apus apus* i *Apus pallidus*), merla blava (*Monticola solitarius*), corbs marins (*Phalacrocorax carbo* i *Phalacrocorax aristotelis*), blauet (*Alcedo atthis*) i còlbia negra (*Oenanthe leucura*). També es constata la nidificació de falcó pelegrí, falciot i merla blava en els penya-segats de Torre Badum.

De totes elles, el corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*) i la gavina de Andouin (*Ichthyaetus audouinii*), es troben catalogades com a espècies vulnerables, segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amençades.

Amb la finalitat de comprovar la presència d'aquestes espècies protegides, es planteja l'estudi de la zona des de la mar, ja que al ser uns penya-segats de gran altura (90 metres aprox.), és difícil l'observació del penya-segat des de terra.

Es van realitzar tres eixides amb vaixell, dues a l'octubre i una al febrer. En totes elles es va comptar amb la presència d'algun integrant de l'Equip de cens de biodiversitat i

amb la col·laboració del Servei de Vigilància Marina, per al seu desplaçament per mar. En totes les eixides es va realitzar el recorregut del litoral del parc natural per mar, des del port d'Alcossebre fins al de Peníscola.

En l'eixida del 10 d'octubre es van observar un total 20 exemplars, concentrant-se la majoria, uns 14 exemplars, en la zona de Torre Badum, dels quals 7 eren adults, 1 juvenil i 6 immadurs. En l'eixida del 31 d'octubre, es van observar un total 12 exemplars, concentrant-se la majoria, uns 8 exemplars, en la zona de Torre Badum, dels quals 5 adults, 2 juvenils i 1 immadur. En l'eixida del 21 de febrer es va constatar la presència de 5 exemplars de corb marí emplomallat, tots ells juvenils.

Encara que tot sembla indicar que els penya-segats costaners de la Serra d'Irta no alberguen cap colònia de cria d'aquesta espècie vulnerable (*Phalacrocorax aristotelis*), no es descarta que en futur aquesta espècie pugui arribar a nidificar en els penya-segats de Torre Badum.

4.3.- Conservació d'Hàbitats

El terme hàbitat fa referència al lloc que presenta les condicions apropiades perquè visca un organisme, espècie o comunitat animal o vegetal. Es tracta, per tant, de l'espai físic (aire, sòl i aigua) en el qual una població biològica pot residir i reproduir-se, la qual cosa suposa la possibilitat de perpetuar la seua presència.

És important tindre en compte que l'acció humana i els canvis de la naturalesa modifiquen els hàbitats. El lloc que hui és l'hàbitat d'una espècie pot no ser-ho en el futur i viceversa.

Per aquest motiu, són d'importància fonamental el que es desenvolupen programes d'aquesta índole en el Parc Natural de la Serra d'Irta per a així poder conservar aquells hàbitats que necessiten d'una atenció prioritària.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Protegir i conservar els hàbitats i espècies que els conformen
- Restaurar i minimitzar els impactes ocasionats per l'activitat humana
- Realitzar el seguiment de les diferents actuacions que es desenvolupen en els hàbitats més prioritàris del Parc Natural, inclòs la Reserva Marina.

4.3.1.- Tractaments fitosanitaris

Com tots els anys, des de 1996, els tractaments fitosanitaris que es duen a terme al parc natural, es realitzen tenint en compte les dades de la Prospecció Fitosanitària realitzada a la primavera pels Agents Mediambientals de la Conselleria d'Agricultura,

Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, amb el suport de l'Assistència Tècnica de Sanitat Forestal de Vaersa.

En la prospecció realitzada l'any 2022, s'observa que respecte a l'afecció de la **processionària del pi** (*Thaumetopoea phityocampa*), es mantenen els nivells baixos d'afectació de temporades anteriors, amb més de $\frac{2}{3}$ de la superfície prospectada amb grau 0 d'afectació. Respecte a la detecció de **perforadors del pi** (*Tomicus destruens*) s'ha reduït dràsticament el nombre de peus morts, havent-se notificat 1 peu mort enfront dels 111 de 2021 i als 250 peus de notificats en 2020.

Durant 2022 no s'han donat cites de l'insecte invasor ***Leptoglossus occidentalis***. Es tracta d'un insecte invasor que s'alimenta de les acícules joves, llavors i cons verds, podent disminuir la fertilitat de les pinyes i la producció de pinyons i del qual es té constància de la seua existència a la província de Castelló.

Tampoc s'han donat cites relatives a la presència de l'espècie invasora citada l'any anterior, la ***Cidalyma perpestalis***, que és una plaga per al boix, detectada fa un parell d'anys en la zona del "Barranc del Boixar", però pot ser que gràcies al tractament utilitzat, s'haja disminuït o eliminat la seua presència.

Quant a **malalties i fisiopaties**, s'han donat 3 cites amb el diagnòstic **decaïment de ginebres**, la qual cosa indica una disminució del nombre de cites respecte a l'any anterior, en les quals només el decaïment de ginebres va suposar 15 cites, 7 d'elles amb nivell alt d'afectació, tot això en el terme municipal de Peníscola.

Els **tractaments fitosanitaris** realitzats durant 2022 van ser els següents:

Per als **perforadors del pi**, únicament va caldre escorçar un peu afectat, en la zona del Castell de Xivert, la qual cosa suposa una gran disminució si comparem amb l'any anterior en el qual es van eliminar 63 peus d'arbres afectats.

Per al control de la **processionària del pi**, a l'estiu es van col·locar un total de 234 paranys amb feromones sintètiques per a l'atracció i captura de les papallones mascle d'aquesta espècie i evitar la seua reproducció. Com a complement a aquesta actuació s'han realitzat durant la tardor-hivern tractaments fitosanitaris mitjançant motxilla polvoritzadora i canó nebulitzador en la proximitat de sendes, camins i zones d'ús públic de les muntanyes de gestió pública, que constitueixen zones de major risc per a la salut pública. Aquest tractament s'empra en muntanyes que disposen d'una suficient xarxa de camins i només és efectiu en els primers 35 metres. No obstant això, aquest tractament es considera eficaç per a reduir les poblacions perquè la majoria dels nius de processionària es concentren a la vora dels camins, reduint-se així el seu impacte visual i les possibles molèsties als visitants del parc natural. El producte utilitzat té com a substància activa el

larvicida *Bacillus turingiensis kurstaki* al 32%, que actua per ingestió i és dels productes més innocus per a la fauna aquàtica i terrestre, sent compatible amb abelles, classificat toxicològicament en el grup A.

Durant 2022, no s'ha realitzat el tractament de la *Cidalyma perpestalis*, amb motxilla polvoritzadora, amb *Bacillus turingiensis*, pel fet que durant 2022 no s'ha observat afectació del boix per la indicada plaga.

En l'**Annex II** d'aquesta memòria s'inclou informe de la Secció Forestal de la Direcció Territorial de Castelló de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, sobre les actuacions realitzades l'any 2022.

4.3.2.- Reserva Natural Marina i d'Interés Pesquer

Les reserves marines d'interés pesquer serveixen com a zones de cria de diferents espècies de peixos i invertebrats, afavorint el desenvolupament de les seues poblacions, tant a l'interior de la reserva com als voltants d'aquesta. Així mateix contribueixen al manteniment dels hàbitats marins i són un excel·lent laboratori natural on estudiar els efectes antròpics (contaminació, recol·lecció, pesca, etc.) sobre el medi.

L'any 2022, s'ha continuat amb el projecte de dinamització de la Reserva Natural Marina d'Irta, que té per objecte establir vincles entre els sectors implicats per a arribar acords en la gestió de l'espai marí. Fomentar les activitats científiques per al coneixement de l'espai marí i la seua biodiversitat, la vigilància, l'educació ambiental i aquelles activitats turístic-recreatives sostenibles.

Seguiment del reclutament larvari de *Pinna nobilis* en els espais marins protegits de la Serra d'Irta i del Prat de Cabanes-Torreblanca.

Aquest projecte es duu a terme en 8 països del Mediterrani amb més de 40 col·laboradors. El Parc Natural i l'Equip de Guardacostes constitueix un dels participants en aquesta Xarxa de Seguiment Mediterrània, disposant, en la Comunitat Valenciana, d'estacions de control en la Reserva Natural Marina de la Serra d'Irta i en les zones marines protegides del Prat de Cabanes-Torreblanca i Serra Gelada. Es basa en la instal·lació de col·lectors que actuen com a punts de fixació de larves de *Pinna nobilis* i altres espècies. Els objectius principals són:

- Conèixer el reclutament i arribada de juvenils de *Pinna nobilis* que s'està produint en aquestes zones.

- Recol·lectar exemplars del mitjà per a procedir a la seua cria en captivitat o mig controlat en la mar per a la seua posterior reimplantació en el medi natural.
- Fomentar la col·laboració entre entitats per a establir seguiments a llarg termini que permeten conèixer l'evolució de l'espècie.
- Conscienciar i sensibilitzar a la societat sobre la importància de la conservació del medi marí en general i d'aquesta emblemàtica espècie en concret.
- Detectar la presència d'altres espècies d'interés.

Durant 2022 s'han obtingut exemplars de l'espècie objectiu i a més s'ha comprovat un gran increment d'exemplars d'una espècie al·lòctona amb potencial invasor, l'ostra perlífera. A continuació, es mostren els resultats obtinguts.

	<i>Pinna nobilis</i>		<i>Pinctada imbricata radiata</i>	
	2021	2022	2021	2022
Reserva Natural Marina y de interés pesquero de la Sierra de Irta	0	3	8	561
LIC del Prat de Cabanes-Torreblanca	0	0	2	210

Taula: Dades de reclutament espècies en 2021-2022. Nombre d'exemplars

La retirada dels col·lectors i posterior recompte de juvenils i fauna accessòria es va organitzar com a activitat de ciència ciutadana, per a acostar als grups d'interés de la zona als diferents projectes de conservació de l'espècie, així com a la metodologia científica del seguiment. Per al desenvolupament d'aquest projecte es compta amb l'assessorament científic d'investigadors de l'IRTA (Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentària), Universitat de Barcelona i Universitat Catòlica de València. De la mateixa manera, amb el centre d'investigació IMEDMAR-UCV, com a coordinadors del projecte Life Pinnarca, es treballa en estret contacte ja que són els receptors dels juvenils reclutats en els col·lectors i s'encarreguen de la seua cura i maneig.

Jornada “Junts per la Reserva Marina d'Irta”

Des del Parc se secunda i posa en valor els usos tradicionals i sostenibles, tant en terra com en la mar. Per això es va organitzar una jornada de trobada i d'enteniment per a escoltar i compartir postures pròpies de cada grup o de cada individu, amb l'objectiu

d'aproximar-les i aconseguir que l'espai marí protegit de la Serra d'Irta funcione millor. A la jornada es va convidar a tots els sectors vinculats a la Reserva Marina, administracions competents, pescadors, investigadors, empreses, associacions, fundacions i públic en general.

Un dels principals objectius era acostar al sector pesquer experiències de pescadors d'altres comunitats que exerceixen la seua activitat en zones amb reserves marines i la visió de les quals és a favor de la declaració d'aquestes figures que permeten la regeneració de recursos pesquers. Per a això es va comptar amb la participació del Patró major de la Confraria de Pescadors de Formentera.

També es va comptar amb xarrades de caràcter tècnic per part de les administracions de medi natural i pesca, que van donar a conèixer la importància de l'espai quant als seus valors ecològics i el seu potencial com a regenerador de recursos pesquers.

La jornada es va desenvolupar en el Saló Gòtic del Castell del Papa Lluna a Peníscola el 27 de novembre de 2022 i va comptar amb l'assistència d'unes 30 persones.

Participació en Projecte Tune-UP

El projecte Interreg TUNE UP-Promoció de la governança multinivell per a afinar la protecció de la biodiversitat en àrees marines, és un projecte multimodal que aborda la necessitat d'un enfocament estratègic i col·laboratiu per a la gestió de les àrees Marines protegides del Mediterrani i la protecció/conservació de la seua biodiversitat.

Aquest projecte es basa en 3 fases, diagnòstic participatiu, definició d'escenaris estratègics i pla d'acció.

Des del Parc Natural de la Serra d'Irta s'ha participat en les jornades celebrades per a abordar els objectius plantejats en les diferents fases, així com respost als qüestionaris que des del projecte s'ha enviat als diferents actors participants. De la mateixa manera es va assistir a les jornades de presentació de resultats del projecte que es van celebrar a Tessalònica (Grècia), on es va poder interactuar amb altres socis del projecte i conèixer les diferents iniciatives que s'estan duent a terme en els espais marins protegits involucrats en el projecte.

Inspecció i manteniment de sistemes de fondeig

L'Equip de Guardacostes està format per bussejadors professionals que han realitzat la inspecció i manteniment dels sistemes de fondeig que existeixen en la reserva marina. Es va poder constatar que després dels últims esdeveniments de temporal des de l'última actuació de reparació, alguns havien patit danys importants per trencament de la línia de fondeig, enterrament d'ancoratge o enterrament d'aquest. Durant aquesta

campanya s'han establert com a operatius un total de 10 boies d'amarrament (1 en Torre Badum, 4 en Pebret i 5 en Cala Basseta).

4.3.3.- Xarxa Bioclima - Seguiment de la Biodiversitat

La Xarxa de Seguiment de la Biodiversitat, Xarxa Bioclima, és una iniciativa pública que pretén estudiar la resposta de la biodiversitat enfront del canvi climàtic en diversos ecosistemes terrestres típics del territori valencià. Per a això, s'estableix una xarxa de parcel·les d'observació permanent -punts de mostreig amb coordenades geogràfiques fixes- majoritàriament situades als Parcs Naturals.

Aquestes parcel·les seran implantades en hàbitats terrestres d'interés comunitari i seran seguides periòdicament en el temps, per a estudiar els canvis de composició i fenologia en les comunitats d'organismes que coexisteixen en un lloc determinat.

En el cas de la Serra d'Irta s'ha seleccionat una parcel·la de matoll amb presència de margalló. Des del parc natural realitzem la descàrrega periòdica de les dades climàtiques recollides per un sensor col·locat en la parcel·la.

4.4.- Treballs de conservació i manteniment del Parc Natural

Els treballs que es descriuen en aquest apartat s'han realitzat al llarg de tot l'any 2022 per part de la Brigada de Manteniment i Conservació del Parc Natural de la Serra d'Irta.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

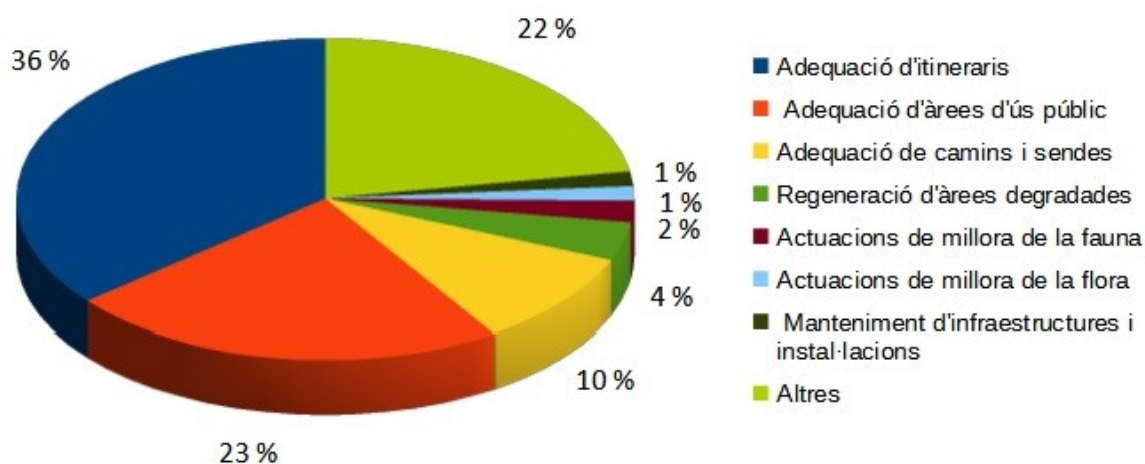
- Mantindre en bon estat les zones d'ús públic.
- Desbrossar sendes, camins i pistes a fi d'afavorir el trànsit.
- Mantindre la franja de protecció contra incendis en els marges de les pistes del parc natural.
- Conservar i mantindre les infraestructures del parc natural.
- Mantindre en bon estat les basses, tancats i cartells interpretatius del parc natural.
- Fer costat a la direcció i educadors ambientals del parc natural en les labors de conservació dels recursos del parc natural.

En la taula següent s'especifiquen el nombre de jornals destinats en cada actuació durant l'any 2022.

ACTUACIÓ	Núm. DE JORNALS	%
Adequació d'itineraris	245	36
Adequació d'àrees d'ús públic	158	23
Arranjament de camins i sendes	65	10
Regeneració d'àrees degradades	26	4
Actuacions de millora de la fauna	15	2
Actuacions de millora de la flora	10	1
Manteniment d'infraestructures i instal·lacions	10	1
Altres	152	22

Taula: Nombre de jornals i percentatge sobre el total de cada tipus d'actuació al Parc Natural de la Serra d'Irta en 2022

En la següent gràfica s'indica el percentatge de jornals utilitzats en cada actuació.

4.4.1.- Adequació d'itineraris

Aquesta actuació es refereix específicament al manteniment dels itineraris oferits pel parc natural i a les senderes PR que recorren per l'espai protegit. Els treballs que es realitzen són els següents:

- Revisió periòdica de l'estat dels itineraris
- Desbrossament i repàs amb tisores de la vegetació que dificulta el pas.
- Retirada de pedres i condicionament del ferm d'alguns camins.
- Col·locació i manteniment de senyals en els itineraris.
- Retirada de bosses de processonària en la rodalia dels itineraris.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Treballs d'adequació de la senda del Corral de la Paridora
- Desbrossament i poda dels laterals de la pista del Corral de Denteta.
- Adequació de la senda de pujada al castell de Polpis.
- Desbrossament i poda de la senda del Coll de la Palma a Campanilles.
- Condicionament de la pista i senda del Assagador de la Creu.

4.4.2.- Adequació d'àrees d'ús públic

La planificació, organització i promoció de l'ús públic és un dels aspectes més rellevants en la gestió del parc natural, les actuacions de manteniment de les infraestructures d'ús públic es realitzen al llarg de tot l'any, amb una major o més freqüent intervenció durant l'època estival que és quan rep una major afluència de visitants el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Les actuacions realitzades tenen com a objectiu l'estat òptim i segur de les zones d'ús públic del Parc natural, a fi de facilitar al visitant el recorregut pels itineraris i el gaudi de les àrees recreatives, han sigut les següents:

- Control de la vegetació i manteniment de les infraestructures de fusta, bancs, pèrgoles, tanques, papereres, habitacles de contenidors, en àrees recreatives, àrees d'aparcament, llocs d'interés, etc.
- Tala de gespa i neteja del jardí del centre d'interpretació.
-

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Condicionament d'aparcaments al llarg de la pista que recorre la costa del parc natural.
- Manteniment de la passarel·la de fusta de l'itinerari accessible del Pebret.

4.4.3.- Arranjament de camins i sendes

Són els treballs de manteniment que es realitzen en recorreguts que no són itineraris oficials del parc natural ni PR.

- Repàs amb tisores de la vegetació que dificulta el pas.
- Col·locació i manteniment de senyals.
- Revisió de les pistes i camins després de les pluges per a retirar vegetació que impedeix el pas.
- Retirada de pedres i condicionament del ferm d'alguns camins.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Senyalització i condicionament de la senda de pujada a la capelleta de Sant Benet i d'allí a Santa Llúcia.
- Desbrossament de la vegetació de la pista de pujada cap al castell de Polpis i formigonada d'un tram.

4.4.4.- Regeneració d'àrees degradades

Són els treballs encaminats a corregir els impactes generats per actes vandàlics o abocaments incontrolats.

- Reparació de danys en senyals i estructures del parc natural.
- Neteja de pintades
- Recollida puntual de residus que posen en risc al parc natural.

Alguns dels treballs destacats han sigut:

- Reposició de cartells identificatius dels aparcaments de la costa.
- Reposició de cartelleria de prohibició de trepitjar la duna del Pebret.
- Reparacions del tancament de la pista de Font Nova

4.4.5.- Actuacions de millora de la fauna

Es tracta de labors que ajuden a millorar les condicions de la fauna del parc natural i que eviten impactes que puguen afectar-los:

- Manteniment de punts d'aigua.
- Senyalització de zones sensibles per a la fauna.

Alguns dels treballs que s'han fet encaminats a la millora de la fauna han sigut:

- Neteja de 9 basses d'aigua utilitzades com a abeurador.
- Ompliment de la bassa de l'àrea recreativa del Mas del Senyor.
- Revisió de sendes i senyalització de prohibit el pas temporal durant l'època de cria en una zona de nidificació d'àguila cuabarrada.

4.4.6.- Actuacions de millora de la flora

Es tracta de labors que ajuden a millorar les condicions de la flora del parc natural i que eviten impactes que puguen afectar-los:

- Realització de plantacions, així com la revisió i manteniment d'aquestes
- Senyalització de zones sensibles per a la flora

Alguns dels treballs que s'han fet encaminats a la millora de la flora han sigut:

- Recollida de bellotes d'alzina per a producció de planta en el CIEF, i per a la realització d'una activitat oberta al públic consistent en una sembra de bellotes.
- Reg i manteniment de les plantacions del Mas del Senyor i de la situada al costat de la duna del Pebret.

4.4.7.- Manteniment d'infraestructures i instal·lacions

Aquest apartat engloba els treballs de manteniment que es realitzen en el Centre d'Interpretació.

4.4.8.- Altres

En aquest apartat es contempen les actuacions realitzades per la brigada com són les de manteniment de maquinària i col·laboració amb altres entitats públiques.

- Neteja i reparació de les eines utilitzades en les diferents activitats, entre les quals es troben el vehicle.
- Manteniment del grup electrogen.
- Càrrega i descàrrega de material
- Manteniment i descàrrega de dades dels comptadors de vehicles en accessos al parc natural.
- Suport al personal encarregat del control de vehicles en les barreres, i realització de diferents treballs relacionats amb el projecte de mobilitat sostenible.
- Suport a l'equip tècnic del parc natural.

5.- PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

5.1 Programa de Comunicació i Divulgació

Els elements naturals, culturals i històrics que alberga el Parc Natural de la Serra d'Irta tenen un incalculable valor i la manera d'aconseguir l'estima, respecte i ajuda per a la seua conservació és donar a conèixer i divulgar aquests valors.

Per a això resulta fonamental que es continue treballant en la conscienciació de totes les persones que visiten aquest espai natural, siguen visitants o usuaris, amb l'objectiu que se senten implicats en la preservació dels recursos que alberga el Parc Natural de la Serra d'Irta.

Els **OBJECTIUS GENERALS** són:

- Donar a conèixer als visitants els valors naturals, culturals i històrics més rellevants del Parc Natural de la Serra d'Irta.
- Informar sobre les diferents normes d'ús públic existents, amb especial atenció a les relatives a les zones més sensibles (zona litoral), que també són les més freqüentades.
- Transmetre informació del Parc, de manera directa al visitant espontani en el centre d'interpretació o bé a través de les activitats que s'organitzen.
- Divulgar les diferents accions de conservació, gestió i millora que es realitzen a través de la difusió en premsa local.
- Mantindre actualitzada la informació del parc en la Web i fomentar l'ús d'aquesta pàgina entre els visitants.

Durant 2022 el nombre d'activitats realitzades ja quasi ha aconseguit la xifra d'anys anteriors a la pandèmia.

5.1.1 Projecte “Descobreix el Parc Natural de la Serra d'Irta”

Sota aquest projecte s'inclouen totes aquelles activitats que s'organitzen des del Parc natural amb l'objectiu d'arribar a la màxima amplitud de públic i aconseguir la màxima difusió possible.

Al llarg d'aquest any 2022 s'han oferit des del Parc Natural diferents activitats que normalment requereixen d'una inscripció prèvia per part dels participants.

5.1.1.1.- Itineraris interpretatius

El Parc Natural ha organitzat durant el present any diversos itineraris interpretatius. Al llarg d'una ruta senderista el grup de persones que participen poden gaudir d'una sèrie de parades explicatives - interpretatives que pretenen donar a conèixer i posar en valor els recursos naturals, culturals i històrics que es troben al llarg del recorregut. Enguany després de la incorporació a l'equip del parc d'un tècnic de la reserva marina, també s'han oferit activitats relacionades amb el medi marí.

ITINERARI INTERPRETATIU GUIAT	DATA
"Una serra plena de naturalesa i història" Itinerari interpretatiu fins al castell de Polpis	17/07/22
"El cel d'Irta" Xarrada i itinerari fins a alt de la Bota per a observació estrelles. En col·laboració amb Universitat de València i associació Cel Fosc	04/08/22
"Itinerari submarí en Platja d'Irta" Itinerari practicant esnorquel per a descobrir la riquesa del fons marí. En col·laboració amb la Fundació Azul Marino	20/08/22
"Una serra amb vista a la mar" Itinerari interpretatiu circular per la costa del parc natural.	24/09/22

Taula: Itineraris interpretatius guiats oferits pel Parc Natural en 2022

5.1.1.2.- Jornades de sensibilització

El Parc Natural ha organitzat durant el present any diverses jornades de sensibilització que pretenen, a partir d'una temàtica concreta proposta i per mitjà d'una activitat organitzada pel parc o en col·laboració amb altres entitats implicades, conscienciar als participants sobre temes de caràcter mediambiental.

JORNADES DE SENSIBILITZACIÓ	DATA
"Dia de l'arbre" Amb el lema "Ajudem a la conservació del Limonium" els alumnes de l'IES Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert ,en col·laboració amb el CIEF realitzen la plantació d'exemplars de <i>Limonium perplexum</i> en els voltants del parc en la zona d'Alcossebre	27/01/22
"III Marxa Senderista del Dia de la Dona" Activitat de senderisme amb motiu del Dia de la Dona. Itinerari entre els dos castells templers del parc. En col·laboració amb els ajuntaments d'Alcalá de Xivert i Sta. Magdalena de Polpis.	06/03/22
"Qui viu en aquest niu?" Xarrada per a conèixer els ocells, nius i la seua alimentació. Coincidint amb la Setmana Europea de Prevenció de Residus, realització de menjadores per a ocells. En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	05/11/22
"Un passeig per la costa" Recorregut per l'itinerari del far d'Irta per a posar a prova els sentits amb el Consell de la infància i adolescència de la Poble de Farnals. Activitat inclosa en el Programa d'activitats oferides per als Drets de la infància.	19/11/22

“Un matí per a xicotets artistes” Una jornada de pintura a l'aire lliure dirigida a públic infantil amb motiu de la celebració del “Dia Internacional de les Muntanyes”. En col·laboració amb l'Ajuntament d'Alcala-Alcossebre	07/12/22
“Fem una bellotada ” Activitat de plantació de bellotes autòctones per a enriquir la biodiversitat. En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	18/12/22

Taula: Jornades de sensibilització realitzades pel Parc Natural en 2022

5.1.1.3.- Tallers

Durant aquest any al parc natural s'han realitzat tallers que han conformat la part activa de les xarrades prèvies que s'han impartit amb la finalitat de sensibilitzar respecte a algun tema per a la conservació de la fauna present en la Serra d'Irta.

TALLERS	DATA
“Qui viu en aquest niu?” Xarrada- taller Amb la posterior revisió de les caixes niu de l'any anterior En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	19/02/22
“Qui viu en aquest niu?” Xarrada taller construcció caixes niu amb xiquets de la CREU ROJA. En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	09/04/22
“Qui viu en aquesta tolla?” Xarrada i observació d'amfibis En col·laboració amb l'associació herpetològica Timon	30/04/22 29/10/22
“Descobreix els ratpenats de la Serra d'Irta” Activitat per a l'observació i identificació de les espècies més freqüents. En col·laboració amb APNAL-Ecologistes en Acció de Vinaròs.	30/07/22

Taula: Tallers realitzats en Parc Natural en 2022

5.1.1.4.- Itineraris temàtics guiats

Des del Parc Natural es preparen activitats com poden ser xarrades, itineraris, etc que s'adeqüen a la petició que alguna entitat educativa, associació local, etc. ens sol·licita. Per regla general, solen ser instituts o universitats que volen complementar la formació que estan oferint al seu alumnat amb una visita a aquest espai protegit. Per a això, ens sol·liciten bé una temàtica en concret que estan treballant o de contingut general sobre el mateix parc natural.

ITINERARIS TEMÀTICS GUIATS	DATA
Universitat HAWK d'Alemanya. Itinerari botànic per la circular de Ft Nova-Badum	12/04/22
Centre Integrat Públic de Formació Professional de Benicarló. Itinerari forestal per la circular al castell de Xivert	25/10/22
Universitat de València. Ciències Ambientals i Hidrogeologia. Itinerari de contingut general i sobre reserva natural marina per la costa del parc fins al Pebret	25/11/22

Els **RESULTATS** obtinguts han sigut la participació d'un total de **100 persones** en les activitats sol·licitades al Parc Natural durant l'any 2022.

5.1.1.5.- Celebració 20 Aniversari del Parc Natural “20 anys fent parc”

Durant aquest any al parc natural hem volgut celebrar el 20 Aniversari de la declaració d'aquest espai protegit. Per a aquesta commemoració es va realitzar una programació d'activitats de diferent temàtica que es van concentrar d'una manera més especial durant els mesos d'abril i maig donant-li d'aquesta manera a aquest aniversari del parc una visibilitat més accentuada amb caràcter general.

D'altra banda, es va realitzar també una labor de comunicació directa amb les persones, entitats, administracions locals, centres escolars, etc. que sempre han estat i continuen sent presents participant en i amb el parc natural en les seues diferents facetes. L'objectiu era, tal com feia menció el lema d'aquesta celebració “20 anys fent Parc”, que tots ells/as se sentiren partícips de la consecució d'aquest aniversari.

Per a això, es va convidar directament als col·legis dels municipis del parc perquè els seus alumnes participaren en “El parc natural des del meu poble”. Taller artístic en el qual van realitzar dibuixos que representaren aquesta visió que recollia el títol d'aquest taller.

També es van realitzar tallers de fotografia de la naturalesa, perseguint que aficionats a aquest art volgueren cedir algunes de les seues fotografies de flora i fauna del parc que hagueren realitzat i així poder muntar una exposició fotogràfica amb totes elles.

Amb la difusió aconseguida es van poder realitzar els dos actes que van posar l'èmfasi a aquesta celebració. Tots dos van tindre lloc a la sala multifuncional del CESAL d'Alcossebre on es va donar cabuda a tots els dibuixos i fotografies recollides pel parc, que van decorar de manera especial les parets d'aquesta sala.

El primer d'aquests actes va tindre lloc el dijous 12 de maig i va estar dirigit a les autoritats de l'administració local i autonòmica. En aquest acte, la Consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Transició Ecològica i Emergència Climàtica, els alcaldes dels municipis i el president de la Junta Rectora del parc, van intervindre posant en valor aquest espai protegit, el treball realitzat fins ara en la gestió-conservació, ens van felicitar per l'aniversari i també van manifestar la seua implicació perquè aquest es preserve durant molts anys més.

El segon dels actes commemoratius va ser el realitzat el diumenge 15 de maig, amb un caràcter molt més desenfadat i amb assistència de públic en general, en el qual es va comptar amb la participació de diferents persones que han treballat durant aquests 20 anys i treballen per aquest espai protegit des dels diferents àmbits com són la declaració com a tal, la protecció, la prevenció, la gestió i conservació, l'educació ambiental, etc. Va ser un acte emotiu-festiu en el qual la inestimable col·laboració de totes les entitats, empreses i particulars participants va ser clau per a l'èxit d'aquesta celebració.

En tots dos esdeveniments es va comptar amb la participació de les empreses de la “Marca Parcs Naturals” adscrites a l'àmbit territorial del Parc Natural de la Serra d'Irta, que van tindre un espai per a exposar els seus productes i que van col·laborar aportant-los gratuïtament, que segons el cas, si era de tipus alimentari per a la seua degustació i si eren de serveis obsequiant-ho als guanyadors d'un concurs que des del parc natural es va realitzar entre els assistents a les activitats programades des de principis d'any.

5.1.2.- Projecte “per una serra més neta, ...”.

Amb aquest nom s'engloba la gestió de residus que es desenvolupa al parc, així com la campanya de comunicació i sensibilització que porta associada per a donar-li difusió i visibilitat.

Aquest any 2022 se li ha concedit al Parc Natural de la Serra d'Irta un premi per la seua labor en educació ambiental en aquest projecte. El passat 17 de maig se'ns va otorgar en el CEACV (Centre d'Educació Ambiental de la Comunitat Valenciana) el **Premi EAR** (Educació Ambiental en Ruta) en la categoria recentment creada de parcs naturals.

5.1.2.1.- Campanya de comunicació i sensibilització

Aquesta campanya persegueix sensibilitzar al públic en general i a la població escolar en particular, respecte a la problemàtica de l'abandó dels residus en la naturalesa i de la conveniència de la seua minimització i correcte reciclatge.

Amb caràcter anual es convida a tota la població a participar en una jornada de neteja i recollida de residus en la zona costanera de la serra. En aquest cas, es realitza en col·laboració amb els ajuntaments de l'entorn, diferents associacions, etc i es fa coincidir amb l'esdeveniment europeu de la mateixa temàtica conegut com “**Let's Clean UP Europe!**”, que en 2022 es va celebrar el mes de maig.

D'altra banda, l'activitat també es realitza amb la població escolar d'algun dels centres educatius dels municipis de l'entorn més pròxim al parc.

CAMPANYES DE COMUNICACIÓ I SENSIBILITZACIÓ	DATA
“Per una serra més neta” Activitat organitzada amb motiu de la celebració del “Let's Clean UP Europe” En col·laboració amb BIONORD i l'Ajuntament de Peníscola	08/05/22
“Per una serra més neta” Activitat organitzada amb motiu de la celebració del “Let's Clean UP Europe” amb la participació dels escolars de l'IES Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert. En col·laboració amb BIONORD	26/05/22

Taula: Campanyes realitzades pel Parc Natural en 2022

Els **RESULTATS** obtinguts han sigut la participació d'un total de **324 persones** en les activitats organitzades pel Parc Natural durant l'any 2022.

5.1.3.- Llocs informatius itinerants

El Parc Natural, de manera puntual, situa llocs informatius en diferents llocs dins de l'espai protegit o en les zones d'influència (normalment als quals acudeix molta gent) per a informar la població.

5.1.3.1.- Punt informatiu de la caserna de carabiners del Pebret

L'antiga caserna de carabiners està situat al costat de la platja del Pebret, en un entorn molt apetible per al tipus de visitant que acudeix a l'estiu a aquest espai natural protegit, i que busca gaudir d'un dia de platja en família. Les dues úniques platges d'arena del parc, la del Pebret i la del Russo, assenyalen a aquesta zona com un punt de màxima afluència. Aquesta circumstància fa que des del parc es volguera visibilitzar la fragilitat de l'hàbitat del qual forma part aquest entorn i que està protegit amb la figura de microreserva de flora: la duna del Pebret.

Amb l'objectiu d'informar i sensibilitzar al visitant sobre les bones pràctiques per a la visita a un parc natural, donar a conèixer el patrimoni cultural i natural que alberga la serra d'Irta, i informar sobre la xarxa d'itineraris a peu i amb bicicleta que ofereix, es procedia a l'obertura de les seues portes al públic amb un horari d'atenció de 10.00 a 13.00h durant els dimarts, dijous i dissabtes del mes de juliol i agost.

Durant aquest estiu de 2022 el personal de reforç amb el qual ha comptat el parc ha destinat els seus esforços a la implementació i desenvolupament del Projecte de la Regulació d'Accés al parc natural durant els mesos de juliol i agost, resultant impossible compaginar aquesta labor amb l'obertura d'aquest punt informatiu.

5.1.3.2.- Fires i exposicions

El Parc Natural participa cada octubre en la "Fira de la Tomata de Penjar" d'Alcalá de Xivert, que en 2022 es va celebrar durant el cap de setmana del 8 i 9 d'octubre.

Aquesta fira té molt bon acolliment per part de totes les parts implicades: organitzadors, participants i visitants. I enguany encara tenia més pel fet que per motius de la pandèmia feia ja dos anys que no es realitzava.

Des del parc Natural a més enguany es va voler donar visibilitat a aquelles empreses que compten amb el distintiu de qualitat de la Marca Parcs Naturals i per a això

en la mateixa parada informativa que té el Parc es van exhibir productes i serveis d'aquestes, amb l'objectiu de donar-les a conèixer.

Els **RESULTATS OBTINGUTS** han sigut l'atenció i informació d'un total d'**111 visitants** atesos en la fira.

5.1.4.- Butlletí informatiu del parc natural “Al Marge”

Aquests butlletins quadrimestrals, que s'elaboren per part de tots els parcs naturals de la Comunitat Valenciana, són de caràcter divulgatiu. Persegueixen donar a conèixer el patrimoni que alberguen, les diferents actuacions de manteniment i conservació que es realitzen, així com les activitats que s'ofereixen i projectes que es desenvolupen.

En el butlletí del Parc “Al Marge” s'inclouen també algunes seccions a destacar com la crida *Sabies què?*, que busca realitzar una labor divulgativa sobre diferents aspectes de la problemàtica del Canvi Climàtic i fer partícips als lectors de la solució d'aquesta problemàtica mitjançant la seua aportació individual.

D'altra banda, cal comentar que en la part final d'aquest butlletí digital de la Serra d'Irta, també s'inclou una secció per als més xicotets que porta per nom *Passatemps*. En ella podem trobar per a cada número una proposta diferent d'activitats a realitzar, com pot ser acolorir, realitzar una sopa de lletres, etc. Són activitats plantejades per a donar a conèixer als xiquets d'una manera amena els “habitants” de la Serra d'Irta.

A continuació de la secció abans comentada, dirigida al públic en edat escolar, trobem la secció *Webs d'interés*, on proposem lectures, aplicacions d'utilitat, etc. sobre diferents temàtiques ambientals, amb caràcter divulgatiu i aptes per a tots els públics.

La consulta d'aquests butlletins es pot realitzar des de la web del parc natural en l'apartat publicacions ([Butlletí Al Marge](#)). També és interessant saber que qualsevol persona pot rebre-ho en el seu correu electrònic si se subscriu a la web del parc natural i que pot triar la llengua en la qual desitja consultar-lo, ja que es realitza tant en castellà com en valencià ([Subscriu-te](#)).

La difusió per correu electrònic que es realitza des del parc i que també inclou a mitjans de comunicació local, destaca per el “ressò” que tenen les seues notícies en eixir també publicades en la premsa local.

5.1.5.- Pàgina Web

La pàgina Web dels Espais Naturals de la Comunitat Valenciana ([Parcs Naturals](#)) s'ha consolidat durant els últims anys com un excel·lent recurs destinat a la comunicació,

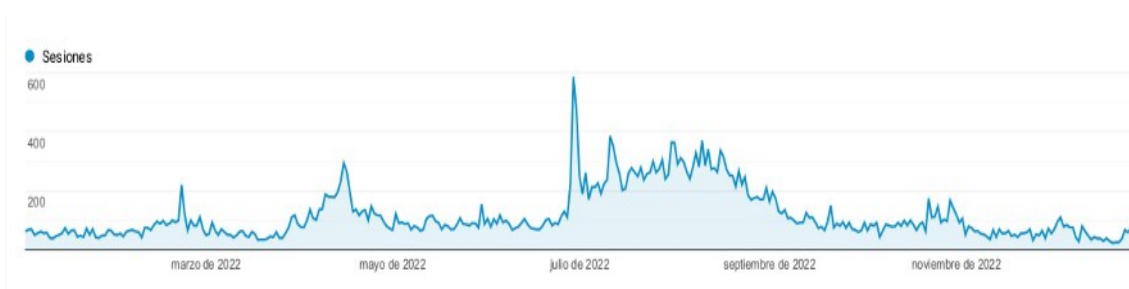
divulgació de les activitats i notícies que es produeixen als parcs naturals, del patrimoni històric-cultural que alberguen, així com dels principals equipaments d'ús públic de què disposen. També a través d'aquesta pàgina és possible accedir a la normativa específica del Parc Natural, així com a la seua cartografia i a molts altres serveis d'interés.

Des de l'any 2007, el Parc Natural és l'encarregat d'actualitzar i revisar la Web oficial del Parc Natural de la Serra d'Irta, així com de publicitar totes les activitats que s'ofereixen des d'aquest.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Oferir la possibilitat d'informar-se i programar les visites al Parc Natural amb antelació.
- Publicitar les activitats, projectes i campanyes que es realitzen des del Parc Natural.
- Divulgar la normativa vigent al Parc Natural.
- Informar sobre la gestió que es realitza al Parc Natural.
- Oferir totes les publicacions que es realitzen al Parc Natural en format digital.

Durant el 2022, s'han produït un total de **42.230 sessions** en la pàgina web i **178.438 vistes** a pàgines d'aquesta web, principalment entre juliol i octubre. Aquestes dades suposen un increment respecte a l'any anterior d'un 29% en sessions i també s'ha produït un lleuger descens d'un 11% en les vistes a pàgina.

Gràfic: Distribució de les sessions en la Web del P.N. Serra d'Irta al llarg de 2022.

Respecte a la procedència dels visitants de la web, s'observa com el major percentatge de les sessions en aquest 2022 són, tenint en compte les de la ubicació visible, les que es produeixen des de Barcelona i de prop les procedents de València i Madrid.

Ciudad	Sesiones	% Sesiones
1. (not set)	7.774	18,28 %
2. Barcelona	7.337	17,25 %
3. Valencia	6.731	15,83 %
4. Madrid	4.459	10,48 %
5. Castellon de la Plana	1.631	3,83 %
6. Peníscola	1.070	2,52 %
7. Alicante	1.013	2,38 %
8. Bilbao	832	1,96 %
9. Seville	795	1,87 %
10. Paris	655	1,54 %

Taula: Visites a la Web del Parc Natural per ciutats en 2022.

Amb la **subscripció a la web (Subscriu-te)** s'aconsegueix estar informats a través del correu electrònic de tot allò que s'ofereix des del Parc Natural i que pot resultar d'interès..

En el 2022 el nombre de subscriptors que té el parc és de 347, lleugerament superior al de l'any anterior.

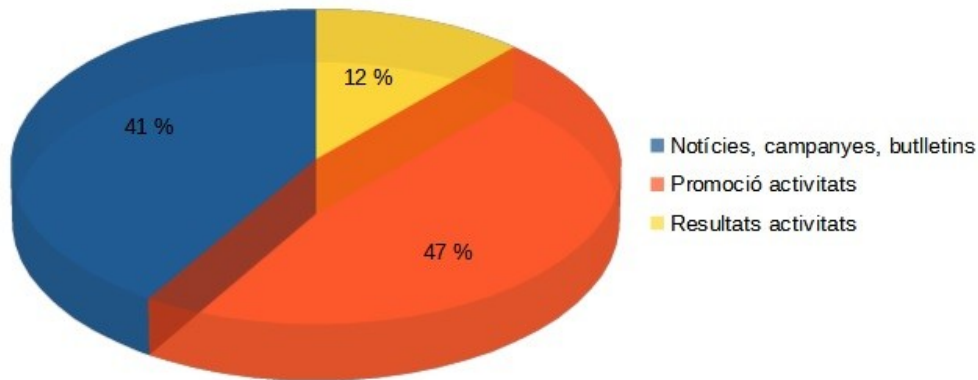
D'altra banda, a través de l'apartada **Bústia de consultes** inclòs en la web, arriben al parc nombroses consultes. A vegades són també incidències observades al parc, les quals són ateses i contestades.

5.1.6.- Xarxes socials

Twitter GVA Parcs Naturals (@GVAparcs)

Durant aquest any el compte de twitter dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana ha realitzat el paper de xarxa social encarregada de donar difusió a les campanyes i activitats que s'han realitzat des dels parcs. D'altra banda, des de cadascun dels nostres espais protegits hem enviat informació i fotos de les activitats i altres notícies d'ells quan hem considerat que resultaven d'interès.

En el 2022 s'han publicat **34 tuits** del Parc Natural de la Serra d'Irta, que la seua temàtica queda recollida en el següent gràfic:

Gràfic: Temàtica tuits publicats en 2022

Instagram (GVAParcsNaturals)

Els parcs naturals de la Comunitat Valenciana també tenen un compte d'Instagram. En aquest cas no té tanta activitat com twitter i la informació sol ser de tipus més visual. Del nostre parc s'han realitzat **5 publicacions** al llarg de 2022.

5.1.7.- Aparicions en mitjans de comunicació i Presentacions

Al llarg d'aquest any 2022, les aparicions en els mitjans de premsa (Llevant, Les Províncies, el Mediterrani, ...) i ràdio de caràcter local i/o provincial (La Cope, Ser Maestrat, ...) s'han centrat en la celebració de 20 aniversari del parc natural, en el projecte de regulació de vehicles de motor, en la difusió i publicitat de les diferents activitats que s'han promogut des del Parc Natural, així com en la difusió i coneixement de l'espai protegit a través de les entrevistes a la Directora-Conservadora.

Destaca el reportatge en el programa '**Animalades**' de la cadena **À Punt**, en el qual va aparèixer la directora-conservadora del parc natural. Va ser durant l'acte de presentació del 20 aniversari del espai protegit, al qual va assistir la consellera de medi ambient, i en el qual es va dur a terme l'alliberament d'una tortuga marina.

A més, amb anterioritat a la posada en marxa de la regulació de vehicles de motor i durant els mesos d'estiu en els quals el control va estar en marxa, van ser diverses les emissores de ràdio que van realitzar entrevistes a la directora-conservadora per a informar-se sobre la iniciativa.

En juliol participem en una peça dels **informatius del canal Cuatro** sobre els valors del parc natural i l'oferta d'activitats sostenibles que es poden realitzar en ell.

També a l'estiu es va emetre un programa de **'Viajeros Cuatro'** dedicat a la província de Castelló. Des del parc natural col·laborem amb l'equip de producció per a gestionar la filmació a la Serra d'Irta.

Els **RESULTATS OBTINGUTS** l'any 2022 reflecteixen un continu avanç pel que fa a la relació amb els mitjans de comunicació. És important ressaltar també, que els mitjans locals i provincials de premsa digital són els que demostren un major interès pel que esdevé a la Serra d'Irta. Fet que segurament s'ha vist afavorit pel flux d'informació sobre les activitats, campanyes i altres treballs i projectes que es realitza des del Parc cap a aquests mitjans. La informació els arriba a través del correu electrònic i també a través del Butlletí trimestral "Al Marge".

5.2.- Programa d'Educació Ambiental

Els espais naturals protegits alberguen un patrimoni natural, històric i cultural d'indubtable valor que necessita de la implicació de tots per a la seua conservació i protecció. Per a això és necessari fomentar el coneixement d'aquest patrimoni i la seua conservació a través de l'ús social d'aquests espais naturals tant des del punt de vista de l'estudi dels seus valors com del seu disfrute.

Són objectius primordials, dins de la gestió, promoure el coneixement dels valors que alberguen els espais naturals protegits i generar actituds de respecte i conservació. Les eines que ens permeten aconseguir-ho són la divulgació i l'educació ambiental.

El Programa d'Educació Ambiental del Parc es dirigeix fonamentalment a la població escolar de la zona, resultant un complement al programa formatiu que s'imparteix en els centres educatius.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Promoure les activitats a l'aire lliure de caràcter lúdic i imprimir en el seu desenvolupament un component educatiu.
- Generar en els participants actituds que afavorisquen el respecte i conservació del patrimoni natural, cultural i històric que posseeix el Parc.

5.2.1.- Projecte d'activitats d'Educació Ambiental per a visites escolars de Educació Primària

El projecte d'Educació Ambiental per a escolars contempla, com en totes les anualitats, des de setembre de l'any en curs fins a juny de l'any següent. És per aquest motiu, pel qual es fa esment a dos cursos escolars dins d'un mateix any de gestió.

El recurs principal en aquest programa és la Serra d'Irta, tot el que aquest espai natural alberga i que crida l'atenció de les persones més joves, per a així sensibilitzar-los per a mantindre i millorar l'actual estat de conservació del parc i continuar gaudint d'ell.

El Parc Natural elabora els projectes d'educació ambiental i és l'encarregat de dissenyar i elaborar la metodologia, els continguts i els materials de les activitats incloses en el programa d'educació ambiental. També s'ocupa de revisar, avaluar i modificar l'oferta d'activitats que es realitza per a cada nou curs escolar.

L'oferta i difusió d'aquest programa d'activitats es realitza a principi de cada curs escolar per als municipis de l'àmbit del Parc i en la web de Parcs Naturals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.

Els **OBJECTIUS** que es persegueixen són:

- Divulgar els valors naturals d'espai natural.
- Transmetre la importància dels espais naturals protegits per a preservar el medi.
- Sensibilitzar sobre la fragilitat dels ecosistemes.
- Fomentar els comportaments respectuosos i compromesos en la conservació del nostre patrimoni.
- Fomentar actituds participatives

Les **ACTUACIONS REALITZADES** en 2022:

L'oferta d'activitats per a l'inici d'aquest nou curs escolar 2022-2023 es va realitzar durant el mes de setembre passat. Les activitats d'educació ambiental es van publicitar a través de la web de Parcs Naturals de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica i mitjançant mailing als col·legis que participen habitualment en el nostre programa d'activitats.

Les activitats oferides segueixen el mateix esquema que en el curs anterior i estan dirigides als alumnes d'educació primària.

Els **RESULTATS** obtinguts en el Programa d'Educació Ambiental per a escolars de primària l'any 2022 va continuar, encara que en menor mesura, estant condicionada per la

situació COVID-19. De fet la recuperació en el nombre d'escolars, es produeix en el primer trimestre del curs 2022/23. Han participat un total de **484 escolars** en les activitats oferides pel Parc Natural.

5.2.2.- Projecte Activitats d'Educació Ambiental per a visites d'Educació Secundària i Batxiller

El projecte **“Mira al teu voltant”** està impulsat des del Parc Natural per a tots aquells instituts que sol·liciten una visita guiada per la Serra d'Irta.

Amb aquest projecte, es pretén donar a conèixer i transmetre els valors per a fomentar el respecte i conservació dels valors naturals, culturals i històrics que alberga aquest espai natural protegit. D'altra banda, també busca motivar i implicar l'alumnat participant en aquesta labor tan important que part de la premissa, “Conèixer és Respectar”, sent ells els protagonistes en les labors de la divulgació del patrimoni present en aquest Parc Natural.

Per a poder col·laborar en aquest projecte amb el Parc Natural els alumne@s participants assumeixen el rol de “reporters gràfics” al llarg de l'itinerari que realitzen. És a dir, ells mateixos són els que amb les fotos que realitzen al llarg de les diferents parades explicatives, elaboren una **“Guia visual”** que il·lustrarà i donarà a conèixer a tots els usuaris que consulten la Web dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana els diferents valors naturals, culturals i històrics dels quals podran gaudir si practiquen el senderisme per algun dels itineraris a peu que té senyalitzats el Parc Natural de la Serra d'Irta.

D'altra banda, des del parc també s'ofereix la possibilitat de realitzar una visita sobre una temàtica específica que tinga interès l'institut a treballar en la visita a l'espai natural protegit.

Quant als **RESULTATS** obtinguts per a educació secundària, en 2022 no ha participat cap institut del projecte. El motiu principal és, com ja hem comentat en el cas d'escolars de primària, els casos de COVID-19.

5.2.3.- Projectes per a la conservació de les espècies de flora més amenaçada

Des del parc natural comencem l'any 2020 a treballar per a poder oferir als instituts dels municipis de l'entorn del parc la possibilitat d'implicar-se en un projecte educació ambiental a més llarg termini. La idea que sorgia com a projecte per a desenvolupar entre els alumnes i el professorat dels instituts, era la creació d'un hort llavorer en les seues pròpies instal·lacions.

L'objectiu final de l'hort llavorer és produir llavors d'aquestes plantes per a poder realitzar sèmbras directes en el medi, per a la plantació en viver i poder produir nova planta i per a la conservació en el Banc de Germoplasma. En definitiva, ajudar a la millora del seu estat de conservació, generar una major consciència social i posar en valor la flora silvestre valenciana.

Les possibilitats de creació de l'hort llavorer que ens van facilitar des del Servei Territorial de Conservació de Flora i el CIEF (Centre d'Investigació i Experimentació Forestal) van ser molt motivadores. L'espècie que cuidarien seria un dels *Limonium* presents al parc, incloses en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i catalogats, hui dia, com a espècies en perill d'extinció.

El procés de posada en marxa d'aquests projectes sempre comença amb una xarrada en l'institut per part d'una **educadora/or ambiental** del parc natural per a donar a conèixer a la planta i el projecte de conservació.

També comptem amb la col·laboració de la **tècnica/o en Conservació de Flora**, amb els quals es realitza una eixida de camp juntament amb els professors i alumnes de l'IES perquè coneguen el parc i descobrisquen com es desenvolupa aquesta particular espècie en el seu ambient natural.

I finalment amb la participació del **Centre d'Investigació i Experimentació Forestal de la Comunitat Valenciana (CIEF)**, que els realitza el lliurament de les plantes procedents dels seus viviers. A continuació, ja serà el propi institut el que realitzarà la plantació, cura i manteniment de l'hort llavorer que han creat. I sempre per suposat, comptem amb el contacte i assessorament del parc natural i dels tècnics/as del CIEF.

Es tracta de projectes importants, ja que a més d'afavorir a espècies molt escasses, persegueix implicar un sector de la població, com és l'educatiu de la zona. Molt rellevant per al futur en la conservació i estima del Parc Natural de la Serra d'Irta.

Així van començar la seua marxa el primer projecte a la fi de 2020 "Llavors per a la vida" i a la fi de 2021 "Llimorat", que es detallen a continuació.

5.2.3.1.- Projecte "Llavors per a la vida"

Amb aquest nom, Llavors per a la vida, van decidir els alumnes i professors implicats en el projecte de conservació del *Limonium irtaense* batejar el seu projecte d'hort llavorer. Aquesta espècie endèmica ha sigut inclosa a principis de 2022 en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i catalogada com "En perill d'extinció". Es una planta que creix únicament en algunes penyes litorals de la Serra d'Irta.

Amb la fi d'ajudar a millorar la seua situació durant tot l'any 2022, l'**IES Serra d'Irta d'Alcalà de Xivert** ha estat cuidant el seu hort llavorer, que en el seu segon any d'existència ha tornat a donar el seus llavors.

5.2.3.1.- Projecte “Llimorat”

És el nom que rep el projecte d'hort llavorer que va començar a la fi de 2021 l'IES **Alfred Ayza de Peníscola**. En aquesta ocasió, l'espècie a la qual han continuat dedicant les seues cures durant tot el 2022 és l'espècie ***Limonium perplexum***.

Es un endemisme exclusiu de la Comunitat Valenciana que habita en penya-segats rocosos horitzontals molt pròxims a la mar. A la Serra d'Irta es localitzen les dos úniques poblacions naturals conegudes fins hui: una dins de la microreserva de flora denominada ‘Torre Badum’, i una altra en la zona de ‘La Cubanita’. L'espècie està inclosa en la categoria de “En perill d'extinció” tant en el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amençades com en el Catàleg Espanyol d'Espècies Amençades.

Aquest primer any d'existència de l'hort llavorer de *L. perplexum* ha donat ja les seues primeres llavors.

PROJECTES CONSERVACIÓ FLORA AMENÇADA				
Hort llavorer 2020-2022 Llavors per a la vida	IES Serra d'Irta Alcalà de Xivert	<i>Limonium</i> irtaense	65 plantes 2022 35 vives 2022 Se completen amb 40 en 2022	7.471 llavors recol·lectades amb percentatge del 100% de viabilitat
Hort llavorer 2021-2022 Llimorat	IES Alfred Ayza Peníscola	<i>Limonium</i> perplexum	64 vives en 2022 14 vives en 2022 Se completen amb 50 en 2022	Per determinar

Tots dos projectes han patit les conseqüències de l'estiu tan calorós que hem patit aquest 2022, tal com es reflecteix en la dada del nombre de falles que es van haver de reposar una vegada passada l'estació. També es manifesta en el numero de llavors recol·lectades que ha patit un descens respecte al 2021, encara que la viabilitat de les llavors haja fins i tot millorat fins al 100%

5.3.- Programa de Desenvolupament Socioeconòmic del Parc Natural

5.3.1.- Cadira de Rodes Adaptada per a la Naturalesa

Durant l'últim trimestre d'enguany hem tingut al parc natural una cadira de rodes adaptada per a la naturalesa (**CRAN /JOËLETTE**), que permet a persones amb mobilitat

reduïda o qualsevol altre tipus de diversitat funcional realitzar senderisme en el medi natural.

Des del parc hem contactat amb institucions, col·lectius i associacions per a donar a conèixer aquest servei. I al mateix temps també s'ha contactat amb els col·legis més pròxims per a informar-los de la possibilitat de fer ús d'aquesta cadira, si a les seues aules existeix algun alumne/a amb mobilitat reduïda.

Aquest any 2022 han pogut participar d'aquest servei el CEIP Jaime Sanz de Peníscola amb els alumnes de 5º de primària que van participar d'una activitat del nostre programa d'Educació Ambiental.

En l'apartat d'[ACCESSIBILITAT](#) de la web dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana hi ha més informació sobre aquesta iniciativa i també es pot consultar el calendari de disponibilitat de la cadira CRAN.

5.3.2.- Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

La Marca Parcs Naturals es un distintiu que concedeix la Direcció General competent en gestió d'Espais Naturals als productes naturals, productes artesans i activitats de turisme de la naturalesa, obtinguts, elaborats i prestats dins de l'àrea d'influència socioeconòmica dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

Des de la Direcció General competent en gestió d'Espais Naturals es determina dinamitzar el desenvolupament sostenible en les poblacions situades als Parcs Naturals de la Comunitat, caracteritzats per una notable diversitat d'ambients, que en el seu conjunt, configuren un patrimoni ric i variat.

Tot això ha de realitzar-se de manera compatible amb el manteniment i desenvolupament de l'activitat socioeconòmica, amb criteris d'ús sostenibles dels recursos naturals i amb la cerca de models innovadors d'eco desenvolupament, reforçant el compromís amb el medi ambient i amb l'espai natural protegit per a facilitar models econòmics sostenibles.

Es pot trobar tota la informació en parquesnaturales.gva.es/es/marca-parcs-naturals

Al parc natural hi ha **11 empreses** certificades amb la Marca Parcs, classificades en dos tipus diferents:

- **Producte Natural.** La matèria primera del producte s'ha d'obtenir, al 100%, en l'àrea d'influència socioeconòmica dels parcs naturals de la Comunitat Valenciana. Per a la pesca s'estableix que les captures han d'haver sigut capturades per embarcacions d'arts menors i han de descarregar-se en municipis de l'àrea d'influència socioeconòmica.

En les produccions agroalimentàries resulta exigible el compliment dels requisits aplicables a l'agricultura ecològica o la producció integrada o assimilada.

- [TOMATA DE PENJAR D'ALCALÀ DE XIVERT.](#)
- [BARDOMUS.](#) Oli d'oliva verge extra.
- [CONFRARIA DE PESCADORS 'SANT PERE' DE PENÍSCOLA.](#)
- [OLIS Xivert.](#) Oli d'oliva verge extra.

- **Producte Artesà.** El producte ha d'elaborar-se, transformar-se o obtindre's en l'àrea d'influència socioeconòmica dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

És un producte fruit de «l'activitat de creació, producció, transformació o reparació de béns i la prestació de serveis realitzada mitjançant un procés en el qual la intervenció personal constitueix un factor predominant i que dona com a resultat l'obtenció d'un producte final individualitzat, que no és susceptible d'una producció industrial totalment mecanitzada o en grans sèries

- [MEL LES DEVESES](#)
- [MEL MOS DE BRESCA.](#)

- **Turisme de Naturalesa.** Se posa en valor la formació que s'imparteix a les activitats d'allotjament, restauració, turisme actiu i educació ambiental i interpretació del patrimoni respectivament, per a millorar la informació, coneixement, i implicació amb l'Espai Natural en la realització de les seues activitats, i en conseqüència millorar l'oferta turística, així com promocionar el consum de productes locals certificats amb la Marca.

- [CÀMPING RIBAMAR](#)
- [GRAN HOTEL LES FONTS](#)
- [BARRACUDA.](#) Centre d'activitats subaquàtiques
- [ITINERANTUR .](#) Senderisme interpretatiu
- [EXPLORA MAESTRAT.](#) Rutes i experiències de cultura

5.3.3.- Projecte COMPROMESO2 als parcs naturals

Enguany els parcs naturals hem començat la nostra marxa en el projecte COMPROMESO2 amb la intenció de poder calcular la nostra petjada de carboni i treballar per a poder reduir-la en la mesura de les possibilitats.

En l'últim trimestre de l'any hem remés aquestos càlculs de la petjada de carboni i els hem registrat en l'Oficina del Canvi Climàtic del Ministeri per a la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic. Adquirint així el compromís per a elaborar un pla per a la reducció d'emissions de CO₂ i per a desenvolupar les accions necessàries per a aconseguir-ho.

5.4.- Planificació i gestió de l'ús públic.

5.4.1.- Programa d'atenció al visitant i rutes.

5.4.1.1.- Servei d'atenció al visitant i relació de visites.

La classificació dels visitants segueix el següent criteri:

- **Visites informades:** són aquells visitants espontanis que acudeixen al Centre d'Interpretació del Parc Natural en horari d'obertura per a sol·licitar informació i són atesos per l'equip tècnic del parc.

- **Visites concertades:** són aquelles visites que prèviament sol·liciten i reserven el dia per a realitzar alguna de les activitats oferides pel parc natural i són ateses pels tècnics/as del parc.

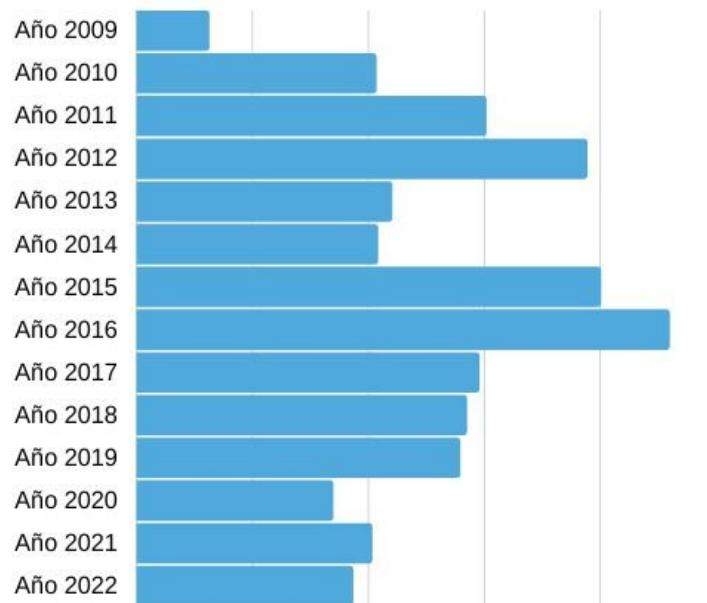
- **Visites autoritzades:** són aquelles visites que segons el PORN o el PRUG requereixen autorització prèvia del Parc o dels Serveis Territorials ja siga documentalment o verbalment per a la realització d'un itinerari autoguiat pel Parc Natural o activitats d'estudi. No són ateses físicament pel personal del Parc, només per telèfon o correu electrònic, però es té constància real d'aquestes.

- **Visites comptabilitzades:** són aquelles visites obtingudes dels comptadors que té instal·lats el parc per a poder comptabilitzar el nombre de vehicles que accedeixen per alguna de les dues entrades a la costa d'aquest espai protegit. La dada dels vehicles comptabilitzats es multiplica per 3, que és el número mitjà de persones que ocupen un vehicle quan accedeix al Parc Natural. Aquestes visites són totes aquelles que entren dins de l'espai protegit i que no han sigut ateses pel personal del Parc.

Dins de la categoria de **visites informades** en el **Centre d'Interpretació**, el personal del parc va atendre un total de **932 visitants**, les consultes dels quals solen ser sobre

- Itineraris a peu i BTT pel Parc Natural
- Equipaments d'ús públic disponibles al Parc Natural
- Vegetació, fauna i llocs d'interès
- Normativa referent a la Reserva Natural Marina d'Irta
- Informació sobre cales i platges de la costa del Parc Natural
- Accés en vehicle
- Regulació accés amb vehicle en els mesos d'estiu.

L'horari d'atenció en el **Centre d'Interpretació** en 2022 ha sigut de dilluns a divendres de 10.00 a 14.00 hores, i els caps de setmana i festius de 9.30 a 14.30 hores.

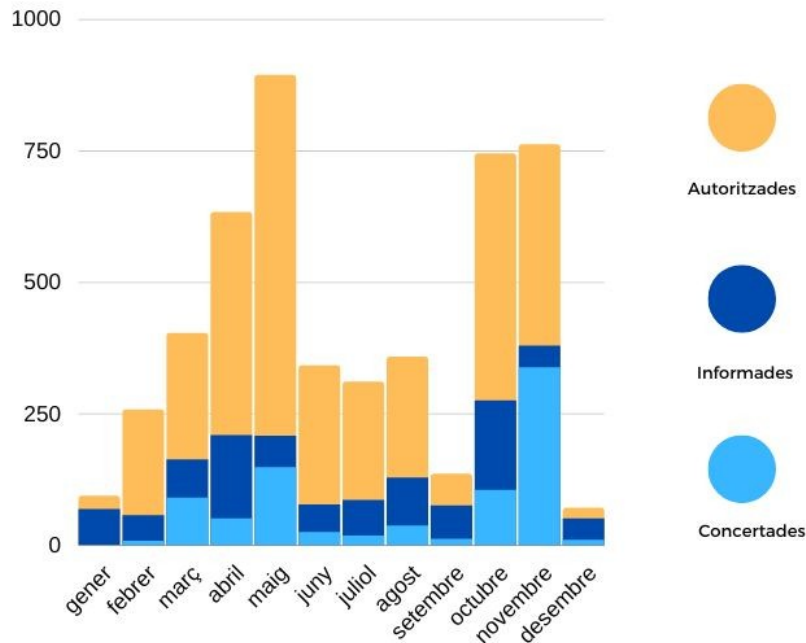
Gràfic: Evolució anual del nombre de visites informades del PN des de 2009 fins a 2022

Respecte a les **visites autoritzades**, comptabilitzades mitjançant les sol·licituds rebudes, el 85% va correspondre a grups organitzats o empreses que van realitzar rutes a peu, i un 15% a empreses que van sol·licitar realitzar activitats culturals i divulgatives. Aquesta categoria va representar un total de **3.216 visitants**.

En la categoria de **visites concertades**, un total de **852 visitants** van correspondre a participants atesos en les activitats planificades que s'han oferit per al cap de setmana, visites guiades al Centre d'Interpretació, activitats amb escolars, conferències, itineraris, jornades de sensibilització, etc. desenvolupades pels tècnics/ques del Parc.

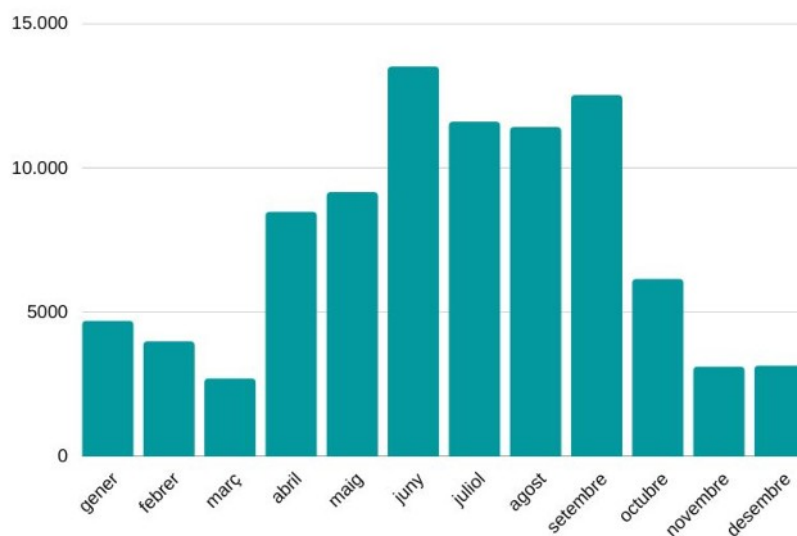
Tant les visites concertades com les autoritzades s'han posat en contacte prèviament amb els tècnics/ques del Parc Natural per a reservar els dies de visita, amb la finalitat d'intentar regular i ordenar els grups per a evitar una saturació de persones en els itineraris que es poden realitzar al Parc.

La suma de visitants **informat, autoritzat i concertat** ha sigut de **5.000 visitants** distribuïts al llarg de l'any de la següent manera:

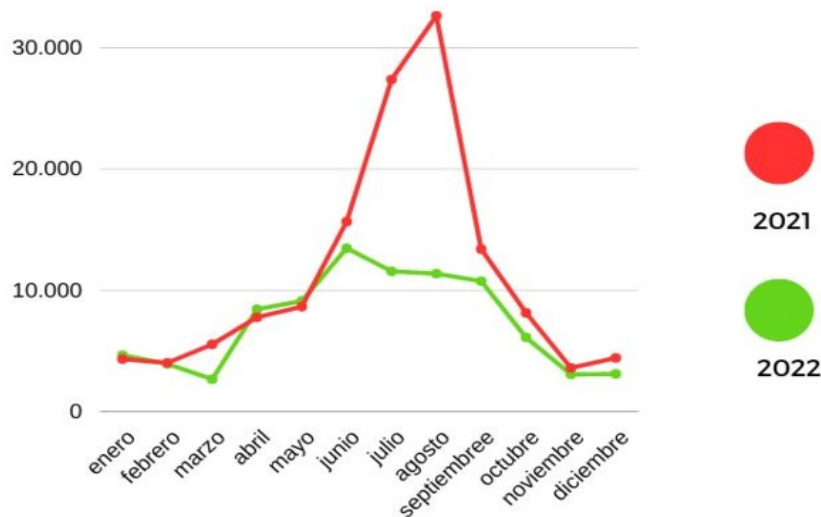
Gràfic: Visitants per mes categoritzats segons tipus de visita en 2022

Cal fer menció especial a la quantitat de **visitants comptabilitzats**. Durant 2022 han sigut **88.684**. Per a obtenir aquest número s'han utilitzat les dades recollides en els comptadors de vehicles situats en els extrems de la pista forestal que recorre el parc per la costa, i s'han estimat tres ocupants per vehicle

Gràfic: Visitants comptabilitzats per mes en 2022

Que, encara que continuen concentrats principalment en els mesos d'estiu si que han patit una reducció d'un 35% respecte al 2021, tal com es vaig poder observar en la gràfica comparativa d'aquests dos últims anys.

Gràfic: Comparativa 2021/2022 dels visitants comptabilitzats per mes .

La menor afluència durant aquests mesos ha sigut deguda al projecte de regulació d'accés a la costa implantat durant els mesos de juliol i agost al parc, projecte que està desenvolupat en aquesta Memòria també .

5.4.1.2.- Punts d'Informació Col·laboradors (PIC) dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.

Enguany s'ha realitzat novament la formació de les oficines de turisme que té el parc natural com a PICs, a l'efecte d'actualitzar informació i contactar amb les persones que treballen en elles. Aquesta formació que va tindre un primer conatcte al novembre de 2021 i que es va realitzar en línia. Ha continuat aquest 2022 realitzant-se al mes de juny una jornada de formació presencial en el centre d'Interpretació del parc i una visita a l'espai protegit

El matí va ser realment productiu perquè va servir per a actualitzar la informació del parc, també per a dotar-los de la informació digital present en la web i així que la puguen oferir fàcilment al visitant. D'altra banda, van poder sentir-se implicats i participants de la posada en marxa del Projecte de regulació d'accés de vehicles de motor per la costa, del qual han sigut una part important en la difusió i resolució de dubtes dels visitants que han acudit a l'oficines de turisme buscant informació. I com no per a conèixer a les persones que estan en les noves oficines adherides com a PICs

El contacte amb els PIC que té el Parc acreditats resulta important per a mantindre actualitzat l'intercanvi d'informació entre les Oficines de Turisme i els parcs, per a la millora i actualització de la informació en els portals d'internet. Així com per a la difusió de les activitats, campanyes i/o projectes que es posen en marxa des de l'espai natural protegit.

Els PIC del parc natural són

- [Oficina de Turisme de Peníscola](#)
- [Oficina de Turisme d'Alcalà de Xivert](#)
- [Oficina de Turisme de Alcossebre](#)
- [Oficina de Turisme de Catí](#)
- [Oficina de Turisme de Salzedella](#)
- [Oficina de Turisme de Torreblanca](#)
- [Oficina de Turisme de Benicarló](#)
- [Oficina de Turisme de Càlig](#)
- [Oficina de Turisme de Vinaròs](#)

I encara que no estiga com PIC, ja que no és una oficina de turisme com a tal, sí que realitza les vegades de punt d'informació turística el mateix ajuntament de Santa Magdalena de Polpis

5.4.2.- Projecte de regulació del trànsit de vehicles de motor al parc natural.

La situació privilegiada del parc natural de la Serra d'Irta, com a zona costanera mediterrània, que es manté en un bon estat de conservació fa que es produïska en els mesos d'estiu una gran afluència de visitants que accedeixen a la costa en els seus vehicles de motor. Aquesta circumstància genera un elevat trànsit de vehicles i l'estacionament dels mateixos fora dels llocs establits, la qual cosa provoca la invasió del medi natural i el col·lapse de la pista costanera. Així mateix molts usuaris per a accedir a las zones de bany han creat per l'ús, un entramat de senderes i camins no autoritzeuos entre la pista costanera i les platges.

Tots aquests factors han derivat en l'actualitat en greus problemes de mobilitat i un risc elevat en cas d'evacuació dels usuaris per alguna emergència, a més és clar de causar nombrosos impactes ambientals sobre l'entorn.

Entre els impactes detectats s'ha constatat una clara deterioració de la vegetació pròxima a la pista, afeccions als ecosistemes costaners més fràgils, molèsties a la fauna i una amenaça a determinades espècies en perill d'extinció. Així mateix augmenta el risc

d'incendi i es produeix una aglomeració excessiva de vehicles que ocasionan greus impactes paisatgístics i problemes de mobilitat. També s'ha constatat que els usuaris perceben una disminució en la qualitat i disfrute de la visita.

Amb la finalitat de revertir aquesta tendència, es va elaborar el “Projecte de regulació del trànsit de vehicles de motor al parc natural de la Serra d'Irta”, que va ser debatut en la Comissió de Seguiment creada a aquest efecte, en el si de la Junta Rectora del Parc Natural de la Serra d'Irta i aprovada posteriorment la seua implantació.

Els objectius generals que persegueix aquest projecte són:

- Compatibilitzar l'ús públic de l'espai amb la conservació dels valors ambientals.
- Millorar la mobilitat i assegurar la seguretat dels usuaris en l'espai protegit.
- Donar més valor al parc natural amb un turisme sostenible i respectuós amb el medi.

L'any 2022, la regulació d'accessos es va fer efectiva en el període comprés des de l'11 de juliol al 31 d'agost, en horari de 9.00 a 18.30, durant tots els dies de la setmana, a excepció dels dies 13, 14 i 15 d'agost, en els quals va estar totalment tancat l'accés per Resolució de 12 d'agost de 2022 de la Conselleria de Justícia, Interior i Administració Pública, i de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per la qual s'efectuen determinades restriccions, suspensió d'activitats i recomanacions, en relació amb el risc d'incendis forestals derivats de l'actual onada de calor en la Comunitat Valenciana, en el marc del Pla Especial enfront d'Incendis Forestals.

A la vista de les dades obtingudes i de la comparativa establida amb l'entrada de vehicles de motor al parc natural en anys anteriors, podem concloure que:

1.- L'entrada mitjana de vehicles de motor al parc natural, durant el període de regulació, ha descendit respecte a anys anteriors en un 63%. De mitjana en 2022 han entrat 122 vehicles al dia amb un màxim de 164 en un dia, mentre que en 2021 van entrar una mitjana de 336 vehicles al dia, amb un màxim de 534 en un dia. Respecte al nombre total de vehicles que van accedir en els mesos de juliol i agost, en 2022 ascendeix a 7.666, mentre que en el mateix període de 2021 van accedir 20.009 vehicles, quasi el triple.

La disminució en el nombre de vehicles que han accedit a l'espai protegit, ha produït una millora en l'estat de la vegetació pròxima a la pista, una disminució de la contaminació atmosfèrica (pols, emissions dels motors de combustió), de la contaminació sonora, del risc d'incendis i una major seguretat per als usuaris que van caminant o amb bicicleta.

2.- Durant el període de regulació de l'accés, segons dades del personal de control en barreres, el nombre total de persones que han accedit de mitjana al dia al parc natural ha sigut de 546 persones de les quals 236 han accedit amb cotxe amb reserva, 148 eren propietaris, càmping i serveis, 106 amb bicicleta i 56 caminant.

Segons l'estudi realitzat sobre la capacitat de càrrega del litoral de l'espai protegit, (que estableix una capacitat d'acolliment total de 683 usuaris), i a la vista de les dades obtingudes en l'assaig realitzat, es podria augmentar el nombre d'usuaris. Aquest marge de possibles nous usuaris podria completar-se amb un transport públic o fomentant el lloguer de bicicletes elèctriques.

3.- Les dades de l'enquesta realitzada indiquen que els usuaris han valorat molt positivament la regulació de l'accés de vehicles de motor (95%), fonamentalment perquè es millora la conservació de l'espai (63%) i la tranquil·litat en l'estada (24%).

Per tot això considerem que a causa de les millores ambientals aconseguides després de l'execució del projecte i el bon acolliment que ha tingut entre els visitants, hem de continuar amb aquest projecte en anys successius, millorant progressivament alguns aspectes d'aquest.

5.5.- Anàlisi dels resultats i conclusions generals del programa

La planificació i gestió per a la integració socioeconòmica inclou diferents programes que tal com s'ha pogut llegir al llarg d'aquest punt de la Memòria de Gestió són desenvolupats pels tècnics/ques del Parc.

Les activitats que s'inclouen en el "Programa de comunicació i divulgació" juntament amb el programa de "Atenció al visitant" és el treball que té segurament una més directa repercussió en la imatge d'aquest espai natural protegit.

El Projecte "Descobreix el Parc natural de la Serra d'Irta" és el que aglutina les activitats que s'ofereixen a la població en general amb la intenció de donar a conèixer, sensibilitzar, etc., respecte a valors naturals, culturals, problemàtiques ambientals, etc. i la participació del públic en general en els itineraris guiats, jornades i tallers segueix en augment cada any i amb un grau d'acceptació molt bo per part dels participants.

D'altra banda, la publicació del Butlletí informatiu del parc es manté com un recurs de comunicació i informació ambiental per al públic en general.

Es valora molt positivament les labors realitzades amb caràcter divulgatiu i informatiu dirigides als usuaris del Centre d'Interpretació, ja siga de manera presencial o telefònica, perquè repercuteix en un millor ús dels equipaments i en un major coneixement de la normativa del Parc Natural. Durant aquest passat estiu de 2022 ha sigut

el referent en el desenvolupament i gestió del projecte de la regulació d'accés de vehicles de motor.

Al mateix temps, també ens agradaria destacar la labor de les *tourist-info* com PIC (Punt d'Informació Col·laborador) en el re adreçament cap al Centre d'Interpretació de les persones que tenen interès per informar-se detalladament sobre la Serra d'Irta. Així com el seu treball per la difusió de les activitats, campanyes i/o projectes que es realitzen.

La pàgina web dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana és un altre recurs del qual els visitants fan ús per a després, via telèfon o correu electrònic, posar-se en contacte amb el Centre d'Interpretació del parc per a consultar els seus dubtes i també per a realitzar a través de la Bústia de consultes les seues demandes d'informació. Per aquest motiu, es valoren positivament els treballs de dotació de continguts i actualitzacions que es realitzen des del parc, sempre que resulten necessaris o enriqueixen la web.

És a més el mitjà digital a través del qual el parc anuncia les activitats que s'ofereixen, les campanyes que es realitzen i les notícies de diferent índole que poden resultar d'interès per a tots els usuaris i visitants.

Respecte a les xarxes socials i els mitjans de comunicació són un recurs de comunicació i difusió que any rere any millora i que és necessari per a augmentar el camp de coneixement i acció d'aquest espai natural a nivell local, comarcal i autonòmic.

En referencia al Programa d'Educació Ambiental comentar que és un dels programes de major trajectòria al Parc Natural i que rep per part de tots els centres educatius molt bon acolliment i un grau de satisfacció elevat. Tant és així, que un bon indicador de l'èxit de les activitats que ofereix el parc és l'existència d'una cartera de centres escolars que participa any rere any. I que en aquest 2022 ha continuat recuperant la normalitat en les visites.

Destacar la continuïtat en els projectes de Conservació de flora que desenvolupen des del 2021 en dos instituts locals que han apostat per aqueixa labor de conservació i educació ambiental que els ha oferit el parc Natural. D'aquesta manera en l'entorn local més pròxim al parc tenim en funcionament dos horts llavorers, de dues espècies de flora endèmica i en perill d'extinció d'aquest espai protegit, del *Limonium perplexum* i de l *Limonium irtaense*.

Finalment, comentar la rellevància i els beneficis obtinguts després de la posada en funcionament del Projecte de Regulació d'accés amb vehicle motoritzat durant l'estiu de 2022.

6. DIRECCIÓ I GESTIÓ ADMINISTRATIVA

6.1 Reunions

S'han continuat mantenint reunions amb els equips municipals dels ajuntaments de Peníscola, Alcalà de Xivert i Santa Magdalena de Pulpis, per a tractar temes puntuals. També s'han mantingut reunions amb membres de la Junta Rectora i particulars amb interessos al Parc Natural: associacions en defensa de la naturalesa, propietaris, agricultors, ramaders i apicultors.

S'ha realitzat la reunió anual ordinària de la Junta Rectora, les mensuals de l'Equip Tècnic del Parc Natural i les trimestrals de l'Equip de Seguiment de fauna. Reunions amb el departament de la Marca Parcs i amb les empreses adherides.

En relació amb la regulació de l'accés de vehicles de motor al parc natural, s'han realitzat diverses reunions amb l'empresa instal·ladora de les barreres, amb els Agents Mediambientals de la zona, amb els Serveis Territorials de Medi Ambient i d'Obres Públiques de Castelló.

En relació amb el Projecte "Accions per a la conservació d'espècies amenaçades, control de senglars i erradicació d'arruís en alguns espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana", s'han realitzat reunions en el marc de la Junta Rectora del parc natural per a presentar el projectes, les seues conclusions i actuacions sobre aquest tema.

També s'han mantingut reunions amb la Diputació de Castelló per a l'arranjament de les pistes, i amb el Servei d'Arqueologia de la Diputació de Castelló, per a les excavacions de "Cova dels Diablets" i accessos al Castell de Santa Magdalena de Pulpis.

Respecte a la Reserva Natural Marina d'Irta, s'ha participat en les reunions del Projecte "Tun UP", en les de "Vigilància de la Posidònia" i s'ha assistit al Congrés "Àrees marines protegides de la Mediterrànea Occidental", celebrat a Palma.

S'han mantingut les reunions periòdiques habituals amb la Direcció General de Medi natural i amb la Direcció Territorial de Medi Ambient de Castelló.

6.2 Gestió administrativa

Amb respecte la gestió administrativa duta a terme des del parc natural ha sigut molt variada: consultes sobre qüestions relatives a normativa, itineraris, activitats organitzades pel centre d'interpretació o sobre activitats a desenvolupar en el territori del

parc natural. També s'han tramitat les comunicacions dels grups que volen fer senderisme al parc natural i s'han informat les sol·licituds d'inici de tràmit administratiu rebudes.

6.2.1 Consultes

En la següent taula es recull el nombre de consultes realitzades durant 2022

TEMÀTICA CONSULTA	Núm. CONSULTES
Sol·licituds per a realitzar eixides o activitats	5
Centre d'Interpretació	9
Demanda de treball, formació o pràctiques	2
Informació per a centres educatius / educativa	31
Info activitats planificades	22
Accés amb vehicle	7
Regulació accés	126
Normativa	32
Itineraris	21
Reserva Marina	3
Altres+ Bústia consultes	174
Total consultes ateses	432

Taula: Consultes rebudes al Parc Natural durant 2022

6.2.2 Notificacions visites de grups organitzats

Pel fet que les activitats de senderisme i excursionisme realitzades per grups dins del parc natural han de ser notificades, en la següent taula es recull el nombre de notificacions per categories, realitzades durant 2022.

ENTITAT SOL·LICITANT	NOTIFICACIONS rebudes
Entitats educatives	9
Ajuntaments, diputació	28
Entitats, associacions, centres excursionistes, ... ruta senderista	6

Empreses de Turisme Actiu	16
Agencies Viatges	32
Total notificacions rebudes	91

Taula: Notificacions rebudes al Parc Natural durant 2022

6.2.3 Informes

En relació amb les sol·licituds rebudes en 2022, s'han realitzat informes dirigits als organismes sol·licitants, que a continuació es nomenen per ordre cronològic, indicant el tipus d'activitat o permís sol·licitat a desenvolupar al parc natural.

També s'han informat les consultes, que molts particulars ens han fet en relació a la possibilitat d'esbrossar, construir, realitzar activitats agrícoles, senderisme eqüestre, etc., que no s'han inclòs en el llistat.

- Informe favorable a la sol·licitud de clos de la Cova dels Diablets, per a preservar les excavacions arqueològiques. (10/02/22)
- Informe a l'a el Pla Local de Prevenció d'Incendis Forestals presentat per l'Ajuntament de Peníscola, en relació amb el territori afectat pel Parc Natural de la Serra d'Irta. (16/02/22)
- Informe al projecte de manteniment d'àrees tallafocs en terrenys gestionats per la Generalitat Valenciana en la demarcació de Sant Mateu i Vall d'Alba (Castelló), respecte al territori declarat Parc Natural de la Serra d'Irta. (02/03/22)
- Informe favorable a l projecte de substitució de coberta d'una construcció situada en el municipi d'Alcalà de Xivert, en l'àmbit territorial del Parc Natural de la Serra d'Irta (10/03/22)
- Informe a la prova esportiva denominada IX INFINITRI HALF TRIATLON PEÑISCOLA, organitzada pel CLUB TRIATLON INFINITRI, a celebrar l'1 de maig (10/03/22)
- Informe a la denúncia presentada pel Grup d'Estudi dels Rapinyaires-Ecologistes en Acció (GER-EA)(27/04/21), relativa a les molèsties causades en una zona de nidificació de l'àguila cuabarrada en e parc natural. (16/03/22)
- Informe favorable al projecte "Millora de l'accés i posada en valor de l'entorn públic de Cala Blanca. Condicionament de l'espai lliure i esplai", presentat per l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert. (19/04/22)
- Informe favorable al projecte d'instal·lació fotovoltaica de 15 kw per a autoconsum, promogut per l'Agrupació de Planteristes d'Agres, SL.. (27/04/22)
- Informe favorable a la sol·licitud de marxa senderista nocturna organitzada per l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert juntament amb el Club Muntanyenc Serra d'Irta. (16/05/22)

- Informe a la Diputació de Castelló per a la renovació de l'autorització de les excavacions arqueològiques en la Cova Diablets, en el terme municipal d'Alcalà de Xivert. (12/07/22)
 - Informe favorable respecte al as actuacions sol·licitades per l'Ajuntament de Santa Magdalena de Pulpis, en relació amb la convocatòria de subvencions destinades a l'execució dels plans locals de prevenció d'incendis forestals, en l'àmbit del Parc Natural de la Serra d'Irta. (05/08/22)
 - Informe per a la realització de l'esdeveniment esportiu XVII Marxa a Peu 22 , de les festes d'agost del municipi d'Alcalà de Xivert. (05/08/22)
 - Informe de compatibilitat urbanística a l projecte de clos de la parcel·la 85 del polígon 8 de Peníscola..(24/08/22)
 - Informe favorable a l'empresa Environment, Science and Solutions, SLU, per a la realització d'un estudi sobre quiròpters en les coves i cavitats del parc natural. (08/09/22)
 - Informe a la sol·licitud de permís de rodatge, per a la producció d'un llargmetratge amb localitzacions al Parc Natural de la Serra d'Irta "Els vacances de Mara", que produeix Tarannà Films (15/09/22)
 - Informe favorable a l projecte d'arranjament de camí ja existent per a poder accedir a la parcel·la del promotor, situada en el municipi d'Alcalà de Xivert, en l'àmbit territorial del Parc Natural de la Serra d'Irta. (16/09/22)
 - Informe favorable per a la realització de filmació amb dron en la zona de l'ermita de Sant Antoni. (19/09/22)
 - Informe favorable per a la realització de l'activitat esportiva denominada "*Pujà a Santa Llúcia" amb recorregut pel Parc Natural de la Serra d'Irta. Aquesta activitat de promoció de l'esport està organitzada per l'Ajuntament d'Alcalà de Xivert juntament amb l'Associació "Amics dels curses populars".(31/10/22)
 - Informe a la Queixa 2532-2554 sobre acumulació de vehicles aparcats en les cales de Peníscola, fora del Parc Natural de la Serra d'Irta. (09/11/22)
 - Informe a l projecte d'un particular, per a l'arranjament i desbrossament d'una parcel·la agrícola situada al parc natural en el terme municipal d'Alcalà de Xivert. (30/11/22)
 - Informe per a la tramitació de la llicència ambiental del projecte de construcció apartaments turístics en Racó Calent del municipi de Peníscola, en l'àmbit territorial del Parc Natural de la Serra d'Irta. (02/12/22)
 - Informe a l'escrit presentat per l'Ajuntament de Peníscola sobre la neteja de les muntanyes del parc natural, dirigit a la Direcció General de prevenció d'Incendis Forestals (13/12/22)
 - Informe al projecte de restauració d'hàbitats, l'execució dels quals se situa en la muntanya d'utilitat pública CS-104 Ametler, situat en el municipi d'Alcalà de Xivert. (12/12/22)

7.- FORMACIÓ

7.1 Formació interna

Durant l'any 2022 s'han realitzat les següents formacions:

Educadors ambientals:

- Unitat Tècnica d'Incendis Xarrada "Anàlisi i prevenció d'incendis" (En línia)
- Edició de portal web (En línia)
- Vesprades EAR Jornada tècnica "Solucions basades en la naturalesa" (En línia)
- Curs 'Ús d'equips d'extinció' (en línia)
- Jornada de formació Projecte COMPROMESO2 als Parcs Naturals
- VI Jornades d'Educació Ambiental "Actuar des de l'esperança"

8.- RESUM ECONÒMIC

8.1 Inversions anualitat 2022.

Durant l'anualitat 2022, s'han realitzat les següents inversions:

ACTUACIÓ	INVERSIÓ
CONSERVACIÓ I MANTENIMENT	157.706,31 €
PROMOCIÓ, DIFUSIÓ I TREBALLS TÈCNICS	112.743,74 €
BRIGADES DE BIODIVERSITAT (FONS FEDER)	4.978,97 €
PROJECTE REGULACIÓ ACCÉS VEHICLES PISTA COSTA	30.560, 32 €
PREVENCIÓ D'INCENDIS	13.185,28 €
TOTAL INVERSIÓ	319.174,62 €

Taula: Inversions realitzades al Parc Natural de la Serra d'Irta durant 2022.

9.-AVALUACIÓ I PROPOSTES DE GESTIÓ

9.1.- Avaluació de les propostes de gestió per a l'any 2022

9.1.1.- PROGRAMES PER A LA CONSERVACIÓ I MILLORA DELS HÀBITATS DEL PARC NATURAL

- No s'han creat noves basses, aprofitant zones de recollida d'aigües pluvials, per a afavorir la presència de fauna al parc natural.
- S'ha mantingut el programa de seguiment de les diferents espècies de Lepidòpters que habiten al parc natural, per a conèixer la seua diversitat i abundància.
- S'ha mantingut el programa de seguiment d'ocells, en els diferents ambients del parc natural, mitjançant la constitució de l'equip de censadors/observadors i el disseny dels itineraris.
- S'ha continuat amb el programa de seguiment de caixes niu realitzant-se la substitució, neteja i ampliació del núm. de caixes.
- No s'ha realitzat la presentació de les dades obtingudes en el programa de seguiment de fauna realitzat mitjançant la instal·lació de càmeres de foto trampeig en diverses quadrícules del parc natural.
- S'han realitzat noves plantacions Limonium i reposició de falles de margalló, coscolla i llentiscle a fi d'aconseguir l'existència d'aqueixa barrera vegetal autòctona tan necessària per a la conservació de la microreserva de flora de la duna del Pebret.
- Se han continuat realitzant els tractaments fitosanitaris a les plantes afectades plantes de boix en el "Barranc del Boixar" a fi d'afavorir la recuperació d'aquesta espècie que es troba afectada per la plaga.
- Se continuarà amb el programa de control i seguiment de les poblacions de roure valencià (*Quercus faginea*), existents al parc natural.
- Es continua actualitzant l'Inventari d'arbres monumentals.
- Se ha recollit bellotes de *Quercus ilex ssp rotundifolia*, de les quals el 30% s'han sembrat i la resta s'ha remés al CIEF per a la seua germinació i posterior plantació al parc natural.

9.1.2.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE L'ÚS PÚBLIC

- S'ha iniciat l'execució del projecte de regulació del trànsit per la pista de la costa en els mesos de juliol i agost, amb la contractació d'un servei d'informació en les barreres instal·lades.
- No s'ha procedit durant aquest estiu a la apertura de la caserna de Carabiners com a Punt d'informació i sensibilització mediambiental complementari al Centre d'Interpretació, en el qual també es podran realitzar activitats nàutiques sostenibles.

- S'ha fet costat al ajuntament d'Alcalà de Xivert, en el projecte de condicionament d'una zona pròxima a l'entrada del parc natural, en terrenys de la seua propietat, per a esmorteir l'entrada de visitants.
- Es continua amb les activitats de conservació i manteniment dels equipaments i infraestructures d'ús públic del parc natural, realitzades per la Brigada del Parc Natural.
- Es manté el seguiment del projecte de la nova gestió de residus al parc natural.

9.1.3.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

- S'han realitzat diversos actes de celebració del XX aniversari de la declaració del Parc Natural de la Serra d'Irta i Reserva Natural Marina d'Irta.
- S'han continuat realitzant els programes de comunicació, divulgació i educació ambiental.
- Desenvolupament de campanyes de sensibilització amb els escolars que visiten el parc natural per al coneixement d'una problemàtica ambiental en concret. Enguany han continuat els dos projectes de "Hort llavorer Limonium" que es desenvolupen en dos IES de l'entorn
- S'ha mantingut i ampliat el calendari anual d'activitats fixes vist l'èxit i implicació de les administracions locals. Com ara el Dia de la Dona, Jornada de recollida de residus al parc "Per una serra més neta,..." i s' amplia amb noves accions.
- S'ha dissenyat però no s'ha executat l'itinerari saludable dissenyat per la zona del far d'Alcossebre, que hauria de comptar amb la col·laboració d'ajuntaments, associacions, entitats, etc

9.2.- Propostes de gestió per a l'any 2023.

9.2.1.- PROGRAMES PER A LA CONSERVACIÓ I MILLORA DELS HÀBITATS DEL PARC NATURAL

- Implantació del Servei de Vigilància Marina.
- Participació en el seguiment científic de les prades de *Posidonia oceanica*.
- Continuació del programa de seguiment de la dispersió larvària de nacra (*Pinna nobilis*)
- Creació de noves basses, aprofitant zones de recollida d'aigües pluvials, per a afavorir la presència de fauna al parc natural.
- Manteniment del programa de seguiment de les diverses espècies de Lepidòpters que habiten al parc natural, per a conèixer la seua diversitat i abundància.
- Manteniment del programa de seguiment d'ocells, en els diferents ambients del parc natural, mitjançant la constitució de l'equip de censadors/observadors i el disseny dels itineraris.

- Es continuarà amb el programa de seguiment de caixes niu realitzant-se la substitució, neteja i ampliació del nombre de caixes.
- Es realitzarà la presentació de les dades obtingudes en el programa de seguiment de fauna realitzat mitjançant la instal·lació de càmeres de foto trampeig en diverses quadrícules del parc natural.
- Es realitzaran les plantacions dels exemplars d'alzines (*Quercus ilex ssp rotundifolia*) que han sigut produïdes en el CIEF amb bellotes recollides al parc natural.
- Se realitzarà la recollida de bellotes de roure valencià (*Quercus faginea*), dels exemplars existents al parc natural, per al seu posterior sembra i germinació en viver.
- Se continuarà amb el seguiment i tractament dels plançons afectat per la plaga dels exemplars de boix (*Buxus sempervirens*) que sobreviuen en el "Barranc del Boixar" .
- Es continuarà amb l'Inventari d'arbres monumentals.

9.2.2.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE L'ÚS PÚBLIC

- Es continuarà amb el projecte de regulació del trànsit per la pista de la costa en els mesos de juliol i agost, amb la contractació d'un servei d'informació en les barreres instal·lades i la gestió de les reserves de les places d'aparcament.
- En els mesos d'estiu es procedirà a la apertura de la caserna de Carabiners com a Punt d'informació i sensibilització mediambiental complementari al Centre d'Interpretació, en el qual també es podran realitzar activitats nàutiques sostenibles.
- S'iniciarà la tramitació per a la contractació d'un projecte de construcció per a un centre d'interpretació del parc natural en la zona d'entrada al parc natural per Alcossebre.
- Es mantindran les activitats de conservació i manteniment dels equipaments i infraestructures d'ús públic del parc natural, realitzades per la Brigada del Parc Natural.
- Se realitzarà el manteniment de les boies d'amarrament de la Reserva Natural Marina d'Irta.
- Creació de rutes submarines i instal·lació de panells informatius
- Se mantindrà el seguiment del projecte de la nova gestió de residus al parc natural.

9.2.3.- PROGRAMES PER A LA MILLORA DE LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

- Realització de campanyes de divulgació dels valors de la Reserva Natural Marina d'Irta.
- Continuen els programes de comunicació, divulgació i educació ambiental, ja existents.

- Desenvolupament de campanyes de sensibilització amb els escolars que visiten el parc natural per al coneixement d'una problemàtica ambiental en concret. Enguany continuarà la campanya “Hort llavorer Limonium”
- Es manté i àmplia el calendari anual d'activitats fixes vist l'èxit i implicació de les administracions locals. Com ara el Dia de la Dona, Jornada de recollida de residus al parc “Per una serra més neta...” i s'àmplia amb noves accions.
- Execució de l'itinerari saludable dissenyat per la zona del far de Alcossebre, amb la col·laboració d'ajuntaments, associacions, entitats, etc.

10. ANNEXOS.

ANNEX I.- Informe actuacions Brigades Xarxa Natura 2000.

Memoria de Actividades de las Brigadas de Red Natura 2000 en el Parque Natural Serra d'Irta. Año 2022

1.- INTRODUCCIÓN

La figura de protección de especies silvestres denominada *microrreserva vegetal* fue creada mediante Decreto 218/1994, de 17 de octubre del Gobierno Valenciano. Las Microrreservas de Flora forman la *Red de Microrreservas de la Comunidad Valenciana*, y se trata de zonas de pequeño tamaño (hasta 20 Ha) y elevado interés botánico, destinada al seguimiento y conservación a largo plazo de las especies vegetales o tipo de vegetación endémica, rara o amenazada de la Comunidad Valenciana. Las microrreservas constituyen una red de parcelas, aportadas por la Generalitat Valenciana, o voluntariamente por sus propietarios, con un objetivo principal: contener una o más poblaciones de flora endémica, rara o amenazada. Dos programas diferentes han cofinanciado la creación, gestión y mantenimiento de la red de microrreservas en la Comunidad Valenciana (proyectos LIFE94 NAT/E/000766 y LIFE99 NAT/E/006417) que actualmente cuenta con 312 microrreservas oficialmente declaradas. La provincia de Castellón alberga 84 microrreservas declaradas.

2.- TIPOLOGÍA DE LAS ACTIVIDADES

Los trabajos principales que realiza habitualmente la brigada de mantenimiento de microrreservas en la provincia de Castellón se pueden resumir en:

- Señalización de microrreservas, reposición y sustitución de piquetas.
- Censos de especies de interés en las microrreservas.
- Apertura de sendas ecoeducativas y colocación de carteles.
- Colocación y mantenimiento de vallados blandos en microrreservas.
- Desbroces y podas selectivos.
- Mantenimiento de sendas de acceso a las microrreservas.
- Eliminación de basuras en microrreservas y entorno.
- Eliminación de especies alóctonas invasoras (flora y fauna).
- Recolección de semillas de especies raras, endémicas y amenazadas (REA) especificadas en los Planes de Gestión.
- Refuerzos poblacionales con planta REA en microrreservas.
- Riegos de mantenimiento estivales.
- Traslocación de ejemplares de flora REA.
- Mantenimiento de la rocalla de planta REA en La Bartola
- Mantenimiento del vivero en S Juan de Penyagolosa. Producción de planta para introducir en microrreservas.
- Colaboración con otras brigadas en diferentes trabajos.
- Colaboración con diferentes trabajos de investigación, realizados por equipos diversos, que se llevan a cabo en las microrreservas.

Los trabajos relacionados con la producción de planta se realizan en el Centro de Investigación y Experimentación Forestal (CIEF), en Quart de Poblet. La producción de planta acuática se lleva a cabo en la Piscifactoría de El Palmar.

El vivero de San Joan de Penyagolosa (Vistabella) se utiliza tanto para acopiar planta que se va a introducir en campo como para endurecer los ejemplares producidos en las instalaciones del CIEF.

3.- PERSONAL

Los trabajos de conservación de flora y fauna se realizan, actualmente, por tres equipos de cuatro personas:

Tres brigadas formadas por cuatro personas (un capataz y tres peones especializados) y dos asistencias técnicas de conservación de flora adscritas a los Servicios Territoriales de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica y contratadas por el ente instrumental Vaersa.

4.- LISTADO DE MICRORRESERVAS DECLARADAS EN P.N. Serra d'Irta

MICRORRESERVA	SUPF. (Ha)	Término municipal
Cala Argilaga	1,27	Peñíscola. P.N. Irta
Torre Badum	0,34	Peñíscola. P.N. Irta
Duna del Pebret	0,29	Peñíscola. P.N. Irta

5.- ACTUACIONES REALIZADAS DESDE 01/ENERO HASTA 31/DICIEMBRE

Las actividades realizadas en el Parque Natural Serra d'Irta y su entorno pueden resumirse en:

5.1.- Mantenimiento de microrreservas

La brigada ha estado realizando las tareas habituales de mantenimiento en las microrreservas retirando el exceso de basura depositado, tanto tras los temporales como a lo largo del año, como se especifica en la tabla adjunta:

Municipio	Microrreserva	Trabajo	Volumen basura (m ³)	Estacas repuestas	ml. de cuerda
Peñíscola	Torre Badún	Vallado	-	5	34
	Duna del Pebret	Vallado	-	14	10

Los vallados blandos requieren una revisión y mantenimiento periódicos.

5.2.- Revisión de piquetas y carteles en las microrreservas

La brigada de RN2000 ha revisado las piquetas y carteles colocados y ha cambiado o afianzado las que se encontraban en mal estado.

5.3.- Plantaciones

En 2022 no se han realizado plantaciones en el Parque Natural.

5.4.- Tala y poda de árboles

No se han realizado trabajos tala y poda en el ámbito del Parque.

5.5.- Desbroces

No se han realizado trabajos de desbroces en el ámbito del Parque.

5.6.- Erradicación de especies exóticas invasoras

Siguiendo las directrices del Decreto 213/2009, de 20 de noviembre, del Consell, por el que se aprueban medidas para el control de especies exóticas invasoras en la Comunitat Valenciana, durante el año se acometieron labores de erradicación de las siguientes especies exóticas invasoras:

Municipio	Microrreserva	Otros sitios	Especie	Volúmen	Número de ejemplares
Alcalà de Xivert	-	Villa Carolina	<i>Agave americana</i>	-	6
	-	Ribamar	<i>Cylindropuntia sp</i>	13,5	-

5.7.- Trabajos con fauna

No se han realizado trabajos directos sobre fauna en el parque.

5.8.- Resumen Inversiones

A continuación, se relaciona la inversión realizada en el Parque Natural Serra d'Irta. En la tabla se especifica la zona donde se han estado realizando trabajos, el término municipal donde se ubica y el coste aproximado de estos trabajos durante los meses de enero a diciembre del año 2022.

Municipio	Tipo de trabajo	Días de brigada	Inversión
Peñíscola	Vallado	2,05	1.015,61 €
Alcalà de Xivert	Erradicación de especies invasoras	8	3.963,36 €
TOTAL GENERAL			4.978,97€

El cálculo está realizado multiplicando los días que la brigada ha estado trabajando en la zona por el coste de la brigada por día.

Castellón, 17 de marzo de 2023

ANNEX II -Informe actuacions Unitat Control de Plagues

INFORME RESUMEN DE LA SITUACIÓN FITOSANITARIA Y DE LOS TRABAJOS DE CONTROL DE PLAGAS REALIZADOS EN EL ÁMBITO DE APLICACIÓN DEL PARC NATURAL DE SERRA D'IRTA DURANTE 2022 POR PARTE DEL SERVICIO TERRITORIAL DE MEDIO AMBIENTE DE LA C.A.D.R.E.C.T.E EN LA PROVINCIA DE CASTELLÓN.

Introducción

La toma de decisiones de gestión en materia de Sanidad Forestal se fundamenta en la información recogida durante la campaña de Prospección Fitosanitaria de los Montes de la Comunitat Valenciana que todos los años, y desde 1996, se realiza en primavera. En ella, los y las Agentes Medioambientales realizan una evaluación de cada una de las divisiones mínimas de evaluación o masas consideradas. El procesado y análisis de esta información contribuye de forma decisiva a la toma las decisiones de gestión de los insectos forestales potencialmente dañinos, persiguiendo que sus poblaciones se mantengan por debajo de un umbral de daños determinado.

La asignación de los recursos destinados al ámbito de aplicación del Parc Natural de Serra d'Irta la realiza el Servicio de Ordenación y Gestión Forestal en colaboración con el personal técnico de los Servicios Territoriales de la Conselleria de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica en Castellón. En este proceso se recibe el apoyo de la Asistencia Técnica de Sanidad Forestal de VAERSA, que ha contado con un técnico y tres brigadas para la provincia.

Se expone en el presente informe un resumen de la información recogida en la Prospección Fitosanitaria de 2022 en las 28 masas objeto de seguimiento, que cubre una superficie total de 6896,87 ha. De ellas, 1064,33 ha corresponden a las 6 masas de gestión pública incluidas en la prospección, reflejadas en la Tabla 1.

MASA	Término Municipals	Sup. (ha)
"Ametler" (CS104M1)	Alcalá de Xivert	135,56
"Ametler" (CS104M2)	Alcalá de Xivert	289,64
"Ametler" (CS104M3)	Alcalá de Xivert	209,61
"Ametler" (CS104M4)	Alcalá de Xivert	126,27
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	162,81
"Castillo de Xivert" (CS085M1)	Alcalá de Xivert	140,44
TOTAL		1064,33

Tabla 1. Masas de gestión pública objeto de Prospección durante 2022 del P.N. de Serra d'Irta.

Durante esa campaña, los trabajos en materia de sanidad forestal dentro del Parc Natural, se reflejan en el punto correspondiente.

Resumen de la situación fitosanitaria en el ámbito de aplicación del P.N. de Serra d'Irta

La Prospección Fitosanitaria anual se estructura en dos grupos fundamentales de diagnósticos: "plagas" y "enfermedades y fisiopatías". En el primer grupo se encuadran las categorías de Perforadores de pino, Procesionaria del pino (*Thaumetopoea pityocampa*) y Otros insectos. Se exponen a continuación los resultados para las cuatro categorías.

Procesionaria del Pino

Durante la campaña de 2022, se prospectaron 6095,32 ha de masas con pino (con mayor o menor cobertura). Se mantienen los niveles bajos de afección de las últimas dos temporadas, con la mayoría de la superficie en el grado mínimo de infestación y 9 masas en grado 1, pertenecientes a los TM de Alcalà de Xivert y Santa Magdalena de Pulpis. El resumen general de la situación de la plaga se presenta a continuación (Tabla 2):

G.I.	DESCRIPCIÓN DEL DAÑO	SUPERFICIE	
		ha	%
0	Ninguno o algunos bolsones muy diseminados	4236,37	69,50%
1	Algunos nidos en los bordes de la masa y pies aislados	1858,95	30,50%
2	Bastantes nidos en el borde y algunos en el centro de la masa	0	0
3	Defoliaciones parciales en los bordes de la masa y pies aislados, con presencia de bastantes nidos en el centro de la masa	0	0
4	Defoliaciones muy fuertes en los bordes y pies aislados y parciales en el centro de la masa	0	0
5	Defoliaciones muy fuertes en toda la masa	0	0
TOTAL		6095,32	100

Tabla 2: Resumen de la evaluación del grado de infestación por procesionaria (G.I.) dentro del área afectada del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección 2022.

Perforadores del pino

Los y las Agentes Medioambientales comunicaron únicamente 2 citas en grado de presencia de escolitidos durante esta temporada (frente a las 6 citas de las dos temporadas anteriores). Se mantiene la tendencia a la baja en la afección por perforadores, habiéndose notificado 1 pie muerto (frente a 111 en 2021 y 250 en 2020). En la siguiente tabla se detallan dichas citas el ámbito de aplicación del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección de 2022. Estos datos han sido obtenidos tanto de la prospección fitosanitaria realizada por las agentes medioambientales, como por los pies gestionados por las Unidades de Gestión Forestal.

MASA	DIAGNÓSTICO	ESPECIE AFECTADA	Pies muertos	PN
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Escolitidos	<i>Pinus halepensis</i>	.	X
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Escolitidos	<i>Pinus halepensis</i>	1	X

Tabla 3: Citas para el grupo de diagnóstico Perforadores de pino realizadas dentro del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección 2022.

Otros insectos

No se han dado citas para este grupo diagnóstico durante la Campaña de Prospección Fitosanitaria de 2022. Señalamos que no se han tenido referencias de daños ni presencia del lepidóptero invasor *Cydalima perspectalis*.

Aunque no hayan citas para *Leptoglossus occidentalis*, se tiene constancia de su presencia en la provincia desde hace años, y en concreto en distintas masas dentro del área afectada P.N. de Serra d'Irta. Se trata de un insecto invasor, un heteróptero de la familia Coreidae que se alimenta de acículas jóvenes, semillas y conos verdes, pudiendo disminuir la fertilidad de las piñas y la producción de piñones.

Enfermedades y fisiopatías

Las y los Agentes Medioambientales durante la Campaña de Prospección Fitosanitaria de 2022 han dado 3 citas con el diagnóstico "Decaimiento de enebros" dentro del P. N. de Serra d'Irta. Se alcanza el grado de "Presencia media" en la masa "Sierra de Irta" (CS5074M1), situada en el TM de Peñíscola. Se observa una reducción en el número de citas con respecto a la anterior temporada, en la que sólo el Decaimiento de enebros supuso 15 citas, 7 de ellas en Presencia alta. La siguiente tabla resume las citas para este grupo de diagnósticos.

MASA	DIAGNÓSTICO	ESPECIE AFECTADA
*Sierra de Irta" (CS5074M1)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
*Sierra de Irta" (CS5074M2)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>
*Sierra de Irta" (CS5074M4)	Decaimiento de enebros	<i>Juniperus oxycedrus</i>

Tabla 5. Citas para el grupo de diagnóstico *Enfermedades y fisiopatías* realizadas dentro del área afectada P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña de Prospección 2022.

Trabajos realizados en el Parc Natural de Serra d'Irta

Durante 2022, se realizaron los siguientes trabajos de sanidad y control de plagas forestales dentro del ámbito de aplicación del Parc Natural de Serra d'Irta.

En relación a la problemática de **perforadores de pino** dentro del Parc Natural de Serra d'Irta, únicamente se descortezó un pie de *Pinus halepensis* afectado por escolitidos en "Castillo de Chivert" (CS085M1).

Durante esta temporada, entre los meses de junio y octubre de 2022, se elaboró una curva de vuelo para **procesionaria del pino** en el monte Ametler (CS104M2), a una altitud aproximada de 300 m.s.n.m. El periodo de vuelo se prolongó unos 4 meses y, pese a que hubiera sido deseable un mayor número de capturas para su elaboración, se aprecia un adelanto de varias semanas en el pico de vuelo con respecto a otras curvas de vuelo comparables.

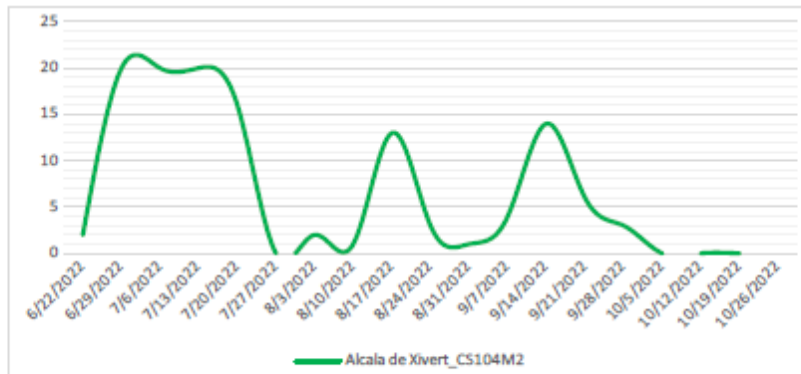

Gráfico 1: Curva de vuelo para procesionaria del pino en la masa CS104M2, Ametier.

Otro de los trabajos realizados en el entorno del P.N. Serra d'Irta ha sido el tratamiento con cañón nebulizador para la procesionaria del pino. Este método de control prioriza zonas que sean accesibles y que constituyan un potencial de riesgo para la salud pública.

MASA	TERMINO MUNICIPAL	TIPO DE TRATAMIENTO	OBSERVACIONES
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	Alcalá de Xivert	Cañón	Sendas y zonas de uso público
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	Santa Magdalena de Pulpis	Cañón	Sendas y zonas de uso público

Tabla 6: Masas tratadas con cañón mochila pulverizadora para el control de las poblaciones de procesionaria de pino dentro del P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña 2022.

También se han colocado trampas para la procesionaria del pino. Este método de trabajo consiste en la captura de mariposas macho en trampas cargadas con la feromona sexual sintética de la hembra (Pityolure). Se persigue reducir el número de cópulas en una población.

MASA	Unidades colocadas	Fecha colocación	Fecha retirada
"Ribamar" (CS5140M1)	64	27/07/2022	20/10/2022
"Ametier" (CS104M1)	23	21/07/2022	18/10/2022
"Ametier" (CS104M2)	57	21/07/2022	18/10/2022
"Ametier" (CS104M3)	31	26/07/2022	06/10/2022
"Ametier" (CS104M4)	17	26/07/2022	06/10/2022
"Castillo de Pulpis" (CS084M1)	20	21/07/2022	27/10/2022
"Castillo de Chivert" (CS085M1)	22	26/07/2022	06/10/2022
TOTAL	234		

Tabla 7: Trampas colocadas para el control de las poblaciones de procesionaria de pino dentro del área afectada por el P.N. de Serra d'Irta durante la Campaña 2022.

Con motivo de la detección de daños en 2021 del lepidóptero invasor *Cydalima perspectralis*, en el paraje "Barranc del Boixar" de la masa "Alt de Vistahermosa" (CS5135M1), se procedió al tratamiento y

seguimiento de pequeño grupo de bojs relicticos en dicho paraje. En las inspecciones realizadas durante la pasada temporada no se han observado indicios de actividad de la plaga.

Conclusiones

Los resultados de la Campaña de Prospección 2022 muestran que la situación fitosanitaria en el ámbito de aplicación del Parc Natural de Serra d'Irta, en relación a la categoría de diagnóstico **Procesionaria del pino**, se mantiene en baja afección con más de 2/3 de la superficie prospectada en grado 0 de infestación.

Con respecto a la afección por **Perforadores del pino**, si bien la situación continúa evolucionando favorablemente, es necesario mantener los trabajos de vigilancia y gestión de focos activos en ciertas masas, que han originado focos de perforadores durante los últimos años, debido a episodios de sequía.

En los apartados de **Enfermedades y fisiopatías** y **Otros insectos** se ha producido una disminución en el número de citas con respecto a anteriores temporadas. Señalamos el necesario seguimiento de la actividad de la mariposa exótica invasora *Cydalima perspectalis*, así como de los daños producidos por *Leptoglossus occidentalis* en distintas masas de *Pinus halepensis* del P.N de Serra d'Irta y de los episodios de Decaimiento de *Juniperus oxycedrus* diagnosticados durante los últimos años en masas situadas en el T.M. de Peñíscola.

En la toma de decisiones para la asignación de recursos en materia de sanidad forestal ha participado el personal técnico de los Servicios Territoriales de Conselleria de Agricultura, Desarrollo Rural, Emergencia Climática y Transición Ecológica en Castellón. Para ello, ha contado con la información recopilada por las y los Agentes Medioambientales durante la campaña de Prospección Fitosanitaria que se realiza en primavera y con el apoyo de la Asistencia Técnica de Sanidad Forestal de VAERSA.

La técnica de plagas

Firmat per Sandra Castro Garcia el
10/03/2023 14:14:13

GENERALITAT
VALENCIANA

Sandra Castro Garcia

El técnico de la asistencia

JOSE
PEDRO|
PIQUERAS
MADERO

Firmado digitalmente por
JOSE PEDRO|
PIQUERAS|
MADERO

Fecha: 2023.03.10
13:41:37 +01'00'

José Pedro Piqueras Madero

AGSV/2023/04

5